

REPUBLIKA SRPSKA
**Agencija za osiguranje Republike Srpske
Banja Luka**
Bana Milosavljevića 8/II
e-mail: kabinet@azors.rs.ba; www.azors.rs.ba
tel/faks: +387 51 228-910, 228-920

REPUBLIC OF SRPSKA
**The Insurance Agency of Republic of Srpska
Banja Luka**
St. Bana Milosavljevića 8/II
e-mail:kabinet@azors.rs.ba; www.azors.rs.ba
phone/fax: +387 51 228-910, 228-920

IZVJEŠTAJ
o stanju sektora osiguranja u Republici Srpskoj
za period od 01.01.2021. do 31.12.2021. godine

Broj: UO- 14/22
Datum: 07.06.2022. godine

Banja Luka, maj 2022. godine

SADRŽAJ

UVODNA RIJEČ	5
1. STRUKTURA SEKTORA	7
2. OSIGURANJE	8
2.1. Tržište osiguranja	8
2.1.1. Učesnici na tržištu osiguranja	8
2.1.1.1. Društva za osiguranje	8
2.1.1.2. Zastupnici i brokera u osiguranju	10
2.1.1.3. Zaštitni fond Republike Srpske	10
2.1.1.4. Ovlašćeni aktuari	11
2.1.2. Pokazatelji razvijenosti tržišta osiguranja	11
2.1.3. Obračunata premija na tržištu osiguranja Republike Srpske	12
2.1.4. Tržišna struktura i koncentracija	13
2.1.5. Obračunata premija po društvima za osiguranje	15
2.1.5.1. Obračunata premija društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj	15
2.1.5.2. Obračunata premija filijala društava za osiguranje sa sjedištem u FBiH	19
2.1.6. Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju	20
2.1.6.1. Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju na tržištu osiguranja u Republici Srpskoj	20
2.1.6.2. Premija društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju	21
2.2. Bilansna struktura	22
2.2.1. Bilans stanja	23
2.2.2. Bilans uspjeha	27
2.2.3. Konsolidovani finansijski izvještaji	30
2.3. Finansijski i tehnički pokazatelji	31
2.3.1. Ispunjavanje zahtjeva adekvatnosti kapitala	31
2.3.2. Obračun i pokrivenost tehničkih rezervi propisanim oblicima aktive	32
2.3.2.1. Ukupno obračunate tehničke rezerve	32
2.3.2.2. Obračun i sredstva za pokriće tehničkih rezervi neživotnih osiguranja	33
2.3.2.3. Obračun i sredstva za pokriće tehničkih rezervi životnih osiguranja	35
2.3.3. Komparativni pregled ključnih pokazatelja	37
2.3.4. Pokazatelji o isplaćenim odštetama i drugim naknadama iz osiguranja	37
2.3.5. Tehnički rezultat	39
2.3.6. Racio šteta, racio troškova i kombinovani racio	40
2.3.7. Pokazatelji rentabilnosti	41
2.3.8. Ostali pokazatelji poslovanja	41
3. DOBROVOLJNO PENZIJSKO OSIGURANJE	42
3.1.1. Društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom	42
3.1.2. Dobrovoljni penzijski fond	44

Tabele

Tabela 1: Društva za osiguranje iz Republike Srpske.....	8
Tabela 2: Vlasnička struktura u društvima za osiguranje iz RS	9
Tabela 3: Broj i kvalifikaciona struktura zaposlenih u društvima za osiguranje iz RS	9
Tabela 4: Odštetni zahtjevi prema Zaštitnom fondu.....	11
Tabela 5: Premija i makroekonomski pokazatelji.....	11
Tabela 6: Premija osiguranja obračunata na tržištu RS	12
Tabela 7: Obračunata premija na tržištu osiguranja u RS, prema vrstama osiguranja	13
Tabela 8: Učešće društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH na tržištu Republike Srpske.....	13
Tabela 9: Učešće društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH u ukupno obračunatoj premiji na tržištu Republike Srpske, prema peer grupama	14
Tabela 10: Ukupno obračunata premija po društvima za osiguranje iz RS	15
Tabela 11: Obračunata premija društava za osiguranje iz RS u FBiH.....	16
Tabela 12: Ukupno obračunata premija društava za osiguranje iz RS, prema vrstama osiguranja.....	17
Tabela 13: Obračunata premija po filijalama društava za osiguranje iz FBiH	19
Tabela 14: Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju na tržištu Republike Srpske.....	20
Tabela 15: Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju na tržištu Republike Srpske, po vrstama osiguranja	21
Tabela 16: Premija društava za osiguranje obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju, po vrstama osiguranja	22
Tabela 17: Aktiva – ukupno za sva društva za osiguranje iz RS	23
Tabela 18: Pasiva – ukupno za sva društva za osiguranje iz RS.....	25
Tabela 19: Bilans uspjeha – ukupno za sva društva za osiguranje iz RS.....	28
Tabela 20: Ispunjavanje zahtjeva adekvatnosti kapitala	31
Tabela 21: Iznos ukupno isplaćenih obaveza iz osiguranja po vrstama osiguranja.....	37
Tabela 22: Efikasnost u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja.....	38
Tabela 23: Efikasnost u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja za osiguranje od odgovornosti za motorna vozila.....	39
Tabela 24: Tehnički rezultat	39
Tabela 25: Racio šteta, racio troškova i kombinovani racio	40
Tabela 26: Pokazatelji rentabilnosti	41
Tabela 27: Ostali pokazatelji poslovanja	41
Tabela 28: Bilans stanja društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom.....	42
Tabela 29: Bilans uspjeha društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom	43
Tabela 30: Bilans stanja dobrovoljnog penzijskog fonda	45

Tabela 31: Bilans uspjeha dobrovoljnog penzijskog fonda	46
---	----

Grafikoni

Grafikon 1: Ukupno obračunata premija po društvima za osiguranje iz RS	16
Grafikon 2: Kumulativna stopa rasta ukupno obračunate premije društava za osiguranje iz RS	18
Grafikon 3: Ukupno obračunata premija društava za osiguranje iz RS, prema vrstama osiguranja.....	18
Grafikon 4: Ukupno obračunata premija neživotnih osiguranja društava za osiguranje iz RS	18
Grafikon 5: Struktura poslovne aktive društava za osiguranje iz RS	24
Grafikon 6: Struktura poslovne pasive društava za osiguranje iz RS	26
Grafikon 7: Kapital društava za osiguranje iz RS	27
Grafikon 8: Ukupno obračunate tehničke rezerve svih društava za osiguranje iz RS	32
Grafikon 9: Ukupno obračunate tehničke rezerve neživotnih osiguranja.....	33
Grafikon 10: Pregled obračunatih tehničkih rezervi neživotnih osiguranja po društvima za osiguranje iz RS	34
Grafikon 11: Struktura ulaganja sredstava za pokriće ukupno obračunatih tehničkih rezervi neživotnih osiguranja	34
Grafikon 12: Ukupno obračunate tehničke rezerve životnih osiguranja.....	35
Grafikon 13: Pregled obračunatih tehničkih rezervi životnog osiguranja po društvima za osiguranje iz RS	36
Grafikon 14: Struktura ulaganja sredstava za pokriće ukupno obračunatih tehničkih rezervi životnih osiguranja.....	36
Grafikon 15: Kretanje obračunatih tehničkih rezervi, akcijskog kapitala i obračunate premije	37
Grafikon 16: Ukupno isplaćene obaveze iz osiguranja (životna i neživotna osiguranja).....	38

UVODNA RIJEČ

Izvještaj o stanju sektora osiguranja u Republici Srpskoj za 2021. godinu sadrži informacije o stanju u osiguranju i dobrovoljnom penzijskom osiguranju, a pripremljen je na osnovu finansijskih, revizorskih, aktuarskih i drugih izvještaja, koje učesnici na tržištu osiguranja i dobrovoljnog penzijskog osiguranja, u skladu sa propisima, dostavljaju Agenciji za osiguranje Republike Srpske.

U 2021. godini, na tržištu osiguranja Republike Srpske poslovala su 24 društva za osiguranje, od kojih je 14 imalo sjedište u Republici Srpskoj, a 10 u Federaciji BiH, koja su poslove osiguranja obavljala putem registrovane filijale u Republici Srpskoj. Herfindahl Hirschman–ov indeks i činjenica da 17 društava za osiguranje ima pojedinačno učešće u ukupnoj premiji manje od 5% ukazuju da na tržištu osiguranja u Republici Srpskoj postoji prilično jaka konkurencija. Povećana konkurencija na tržištu osiguranja, posmatrana kroz broj društava za osiguranje, uz dominantno učešće premije osiguranja od odgovornosti za motorna vozila, može ugroziti stabilnost sektora osiguranja.

Ukupno obračunata premija na tržištu osiguranja Republike Srpske iznosila je 258,1 milion KM. U odnosu na prethodnu godinu, ukupno obračunata premija bila je veća za 8,3%, pri čemu je, na tržištu Republike Srpske, premija društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj povećana za 5,8%, a premija filijala društava iz FBiH, za 16,2%. Premija neživotnih osiguranja bila je veća za 6,3%, a premija životnih osiguranja za 16,7%. Putem zastupnika i brokera, na tržištu osiguranja Republike Srpske, obračunato je 30,1% premije.

U vezi poslovanja društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, a koje uključuje poslovanje i u FBiH, treba istaći da je obračunata premija bila veća za 8,3%, i iznosila je 245,6 miliona KM. Neto rezultat perioda je dobitak u iznosu od 30,4 miliona KM, koji je rezultirao stopom povrata na kapital od 18,5%. Dvanaest društava za osiguranje je iskazalo neto dobitak u iznosu od 33,1 milion KM, dok su dva društva iskazala neto gubitak u iznosu od 2,7 miliona KM. Vrijednost kombinovanog racia je bila ispod 100, što znači da je ostvaren pozitivan rezultat iz poslova osiguranja, kao i da je premija bila dovoljna za pokriće obaveza iz ugovora o osiguranju. Osiguranicima, trećim oštećenim licima i korisnicima po osnovu ugovora o osiguranju isplaćeno je 84,8 miliona KM ili 8,4% više u odnosu na prethodnu godinu. Nije bilo značajnijih promjena u vrijednosti stopa efikasnosti u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja. Ukupna bilansna suma je povećana za 6,2%, pri čemu su kapital, obračunate tehničke rezerve, matematička rezerva i rezerva za učešće u dobiti zajedno činile 92,1% ukupne pasive društava za osiguranje, što je u skladu sa principima obavljanja djelatnosti osiguranja i ukazuje na nizak nivo obaveza sektora.

Solventnost sektora osiguranja posmatrana kroz ispunjavanje zahtjeva adekvatnosti kapitala, pokriće obračunatih tehničkih rezervi, te racio solventnosti je bila na zadovoljavajućem nivou. Koeficijent opšte likvidnosti na nivou sektora je bio veći od 1, što odražava sposobnost izmirenja obaveza u roku dospjeća.

Djelatnost dobrovoljnog penzijskog osiguranja obavljalo je jedno društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom. Sa stanjem na dan 31.12.2021. godine, ukupan broj aktivnih članova dobrovoljnog penzijskog fonda je bio 33.321, što je za 13,4% više u odnosu na isti dan prethodne godine. Od ukupnog broja aktivnih članova, 96,4% članova je pristupilo putem

penzijskih planova javnih preduzeća i institucija. Prosječna starost članova dobrovoljnog penzijskog fonda bila je 46,6 godina. Ulaganja u obveznice činilo je 85,9% ukupnih ulaganja dobrovoljnog penzijskog fonda, a neto vrijednost imovine iznosila je 17,4 miliona KM i porasla je za 2 puta, usljed povećanja broja članova.

v.d. direktora,
Draženka Janjanin

1. STRUKTURA SEKTORA

U ovom izvještaju, sektor osiguranja obuhvata djelatnost osiguranja (u daljem tekstu: osiguranje) i djelatnost organizovanja i upravljanja dobrovoljnim penzijskim fondovima (u daljem tekstu: dobrovoljno penzijsko osiguranje).

Prema Zakonu o društvima za osiguranje („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 17/05, 01/06, 64/06, 74/10, 47/17 i 58/19) djelatnost osiguranja je djelatnost zaključivanja i izvršavanja ugovora o osiguranju i reosiguranju, te djelatnost posrednika i zastupnika u osiguranju. Pored toga, ovim zakonom je regulisano osnivanje, poslovanje, nadzor i prestanak rada društava za osiguranje i filijala društava za osiguranje iz FBiH, te je osnovana Agencija za osiguranje Republike Srpske (u daljem tekstu: Agencija). Društva za osiguranje mogu obavljati osiguranje, kao isključivu djelatnost. Takođe, zakonski okvir osiguranja čine i:

- Zakon o zastupanju u osiguranju i posredovanju u osiguranju i reosiguranju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 47/17), kojim su uređena pravila za obavljanje zastupanja i posredovanja u osiguranju i reosiguranju, uslovi za izdavanje i prestanak važenja ovlašćenja i dozvola u ovom segmentu, te nadzor nad obavljanjem zastupanja i posredovanja u osiguranju i reosiguranju i
- Zakon o obaveznim osiguranjima u saobraćaju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 82/15 i 78/20), kojim su propisane vrste obaveznih osiguranja u saobraćaju, te pravila njihovog obavljanja.

Prema Zakonu o dobrovoljnim penzijskim fondovima i penzijskim planovima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 13/09 i 107/19), društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima obavljaju djelatnost organizovanja i upravljanja dobrovoljnim penzijskim fondovima i drugim penzijskim fondovima osnovanim u skladu sa posebnim zakonima. Takođe, ovim zakonom je regulisano organizovanje i upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima, osnivanje, djelatnost i poslovanje društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima, poslovi i obaveze kastodi banke, nadležnost Agencije u regulisanju i vršenju nadzora nad društvima za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima, organizovanje penzijskih planova i druga pitanja od značaja za funkcionisanje dobrovoljnih penzijskih fondova.

Obavljanje osiguranja i dobrovoljnog penzijskog osiguranja regulisano je i podzakonskim aktima koje donosi Agencija.

Zakoni i podzakonski akti kojim je uređen sektor osiguranja, dostupni su i na internet stranici Agencije (www.azors.rs.ba).

2. OSIGURANJE

2.1. Tržište osiguranja

2.1.1. Učesnici na tržištu osiguranja

Učesnici na tržištu osiguranja, pod nadzorom Agencije, su: društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, filijale društava za osiguranje iz FBiH, zastupnici i brokери u osiguranju, te Zaštitni fond Republike Srpske i ovlašćeni aktuari.

2.1.1.1. Društva za osiguranje

Na tržištu osiguranja Republike Srpske, u 2021. godini, poslovalo je 14 društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, koja su prema djelatnosti osiguranja, sjedištu i stanju većinskog vlasništva, na dan 31.12.2021. godine, predstavljena u narednoj tabeli.

Tabela 1: Društva za osiguranje iz Republike Srpske

R.B.	Naziv društva za osiguranje	Sjedište	Većinsko vlasništvo
NEŽIVOTNA OSIGURANJA			
1.	D.D. Brčko gas osiguranje	Brčko	domaće
2.	Drina osiguranje a.d.	Milići	domaće
3.	Dunav osiguranje a.d.	Banja Luka	strano
4.	Euros osiguranje a.d.	Banja Luka	domaće
5.	Krajina osiguranje a.d.	Banja Luka	strano
6.	Mikrofin osiguranje a.d.	Banja Luka	domaće
7.	Nešković osiguranje a.d.	Bijeljina	domaće
8.	Osiguranje Aura a.d.	Banja Luka	domaće
9.	Osiguranje Garant d.d.	Brčko	domaće
10.	Premium osiguranje a.d.	Banja Luka	domaće
11.	SAS-SuperP OSIGURANJE a.d.	Bijeljina	domaće
12.	Triglav osiguranje a.d.	Banja Luka	strano
ŽIVOTNA I NEŽIVOTNA OSIGURANJA (KOMPOZITNA DRUŠTVA)			
13.	Grawe osiguranje a.d.	Banja Luka	strano
14.	Wiener osiguranje a.d.	Banja Luka	strano

Izvor: Centralni registar HOV

Od 14 društava za osiguranje, koja imaju sjedište u Republici Srpskoj, 12 je registrovano za obavljanje djelatnosti neživotnih osiguranja, a 2 društva za osiguranje za obavljanje djelatnosti neživotnih i životnih osiguranja (kompozitna društva za osiguranje), pri čemu je 9¹ društava za osiguranje poslovalo putem filijale u FBiH.

U 2021. godini, na tržištu osiguranja Republike Srpske, poslovalo je i 10 filijala društava za osiguranje iz FBiH.

¹ U ovom izvještajnom periodu, jedno društvo za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj je prestalo da obavlja djelatnost na tržištu FBiH. Stoga na dan 31.12.2021. godine 8 društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj je obavljalo djelatnost putem filijale u FBiH.

Struktura vlasništva

Prema strukturi vlasništva, sa stanjem na dan 31.12.2021. godine, 9 društava za osiguranje je bilo u većinskom domaćem vlasništvu, dok je 5 društava za osiguranje bilo u većinskom stranom vlasništvu.

Tabela 2: Vlasnička struktura u društvima za osiguranje iz RS

Vlasništvo	Broj društava za osiguranje	Učešće u ukupnom kapitalu	Učešće u ukupnoj aktivi	Učešće u fakturisanjoj premiji
Većinsko domaće vlasništvo	9	58,6%	40,4%	55,6%
Većinsko strano vlasništvo	5	41,4%	59,6%	44,4%
UKUPNO	14	100,0%	100,0%	100,0%

Izvor: Izvyještaji društava za osiguranje iz RS i Centralni registar HOV

Društva sa većinskim stranim kapitalom su učestvovala u ukupnom kapitalu sa 41,4%. Na društva za osiguranje sa većinskim stranim kapitalom odnosi se 59,6% ukupne aktive i 44,4% fakturisane premije.

Prema Izvyještaju Centralnog registra hartija od vrijednosti a.d. Banja Luka - knjizi akcionara, državni kapital je evidentiran u Krajina osiguranju a.d. Banja Luka sa učešćem 34,9%.

Ljudski resursi

Na dan 31.12.2021. godine, u društvima za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj bilo je zaposleno 1.572 radnika. Broj i kvalifikaciona struktura zaposlenih u društvima za osiguranje predstavljeni su u narednoj tabeli.

Tabela 3: Broj i kvalifikaciona struktura zaposlenih u društvima za osiguranje iz RS

KVALIFIKACIJA	31.12.2019.		31.12.2020.		31.12.2021.		Indeks 2021/20
	Broj	%	Broj	%	Broj	%	
NK	8	0,5	7	0,4	5	0,3	71,4
PK	0	0,0	0	0,0	0	0,0	
NS	0	0,0	0	0,0	0	0,0	
KV	60	3,9	51	3,2	62	3,9	121,6
SSS	790	50,9	836	52,7	815	51,9	97,5
VKV	5	0,3	4	0,3	2	0,1	50,0
všs	75	4,8	78	4,9	67	4,3	85,9
VSS	584	37,6	578	36,4	590	37,6	102,1
MR	28	1,8	31	2,0	29	1,8	93,5
DR	3	0,2	1	0,1	2	0,1	200,0
U K U P N O	1.553	100,0	1.586	100,0	1.572	100,0	99,1

Izvor: Izvyještaji društava za osiguranje iz RS

Pored toga, u filijalama društava za osiguranje iz FBiH bilo je zaposleno 299 radnika, u Zaštitnom fondu Republike Srpske 7 radnika, a što zajedno sa zaposlenima u društvima za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj čini 1.878 radnika. Takođe, na tržištu osiguranja djeluju i zastupnici i brokeri u osiguranju (fizička lica), te ovlašćeni aktuari, a što je prikazano u nastavku ovog poglavlja.

2.1.1.2. Zastupnici i brokera u osiguranju

Zaključno sa danom 31.12.2021. godine, u Registar zastupnika i brokera u osiguranju kod Agencije bilo je upisano:

- 552 zastupnika u osiguranju – fizička lica, od čega ih je 41 registrovalo preduzetničke radnje,
- 18 društava za zastupanje u osiguranju sa sjedištem u Republici Srpskoj (uključujući Pošte Srpske, mikrokreditna društva i banke) i 4 filijale društava za zastupanje iz FBiH,
- 19 brokera u osiguranju – fizička lica,
- 5 brokerskih društava sa sjedištem u Republici Srpskoj i 2 filijale brokerskih društava iz FBiH.

Na internet stranici Agencije (www.azors.rs.ba) dostupan je aktuelni izvod iz registara zastupnika i brokera u osiguranju.

U 2021. godini, Agencija je organizovala edukaciju i održala jedan redovni i jedan vanredni ispitni rok za polaganje stručnog ispita, koji je potreban za dobijanje ovlašćenja za obavljanje poslova zastupnika u osiguranju i brokera u osiguranju. Stručni ispit je položio ukupno 51 kandidat.

2.1.1.3. Zaštitni fond Republike Srpske

Zaštitni fond Republike Srpske (u daljem tekstu: Zaštitni fond) osnovan je Zakonom o obaveznom osiguranju za motorna vozila i ostalim obaveznim osiguranjima od odgovornosti – Prečišćeni tekst („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 102/09), kao posebno pravno lice. Nadležnost Zaštitnog fonda propisana je Zakonom o obaveznim osiguranjima u saobraćaju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 82/15 i 78/20). Zaštitni fond je obavezan da izvršava obavezu naknade štete nastale na teritoriji Republike Srpske trećem oštećenom licu, ako ih prouzrokuje nepoznato vozilo (štete na licima²) ili vozilo čiji vlasnik nije zaključio ugovor o osiguranju od autoodgovornosti (štete na licima i stvarima). Pored toga, Zaštitni fond je obavezan da izvršava i obavezu isplate naknade oštećenim licima u slučaju da nije zaključen ugovor o obaveznom osiguranju putnika u javnom prevozu od posljedica nesrećnog slučaja, te šteta iz osnova autoodgovornosti i osiguranja putnika u javnom prevozu koje nisu mogle biti nadoknađene iz stečajne ili likvidacione mase društva za osiguranje.

Sva društva za osiguranje koja u Republici Srpskoj obavljaju poslove osiguranja od autoodgovornosti i osiguranja putnika u javnom prevozu od posljedica nesrećnog slučaja, osim putnika u vazdušnom saobraćaju, obavezno su članovi Zaštitnog fonda i plaćaju doprinos Zaštitnom fondu, srazmjerno obračunatoj premiji osiguranja od autoodgovornosti i osiguranja putnika u javnom prevozu od posljedica nesrećnog slučaja u Republici Srpskoj.

Ukupno ostvareni prihodi Zaštitnog fonda, u 2021. godini, su iznosili 3.190.526 KM i bili su manji za 19,4%, u poređenju sa prethodnom godinom, od čega se 88,9% odnosilo na poslovne prihode, finansijske prihode 2,8% i ostale prihode 8,3%. Na smanjenje poslovnih prihoda uticalo je smanjenje prihoda po osnovu regresnih potraživanja.

² Uz izuzetak propisan članom 51. stav 2. Zakona o obaveznim osiguranjima u saobraćaju

Ukupni rashodi su iznosili 2.802.925 KM i bili su manji za 24,0%, a činili su ih poslovni rashodi (76,0%), rashodi po osnovu ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja (23,5%) i rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine (0,5%). Na smanjenje ukupnih rashoda uticalo je smanjenje rashoda po osnovu ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja za 56,0%. Zaštitni fond je ostvario višak prihoda nad rashodima u iznosu od 387.601 KM.

U narednoj tabeli dat je pregled rješavanja i isplate odštetnih zahtjeva, koji se odnose na štete na licima ili imovini u saobraćajnim nezgodama iz nadležnosti Zaštitnog fonda.

Tabela 4: Odštetni zahtjevi prema Zaštitnom fondu

Odštetni zahtjevi	2019.	2020.	2021.	Indeks 2021/2020
1. Prijavljeni u tekućem periodu i reaktivirani	375	363	309	85,1
2. Preneseni iz prethodnog perioda	149	136	102	75,0
3. Ukupan broj zahtjeva (1+2)	524	499	411	82,4
4. Odbijeni zahtjevi	84	95	75	78,9
5. Obradeni zahtjevi bez odbijenih	304	302	235	77,8
6. Broj isplaćenih zahtjeva	303	302	235	77,8
7. Iznos isplaćenih zahtjeva (KM)	1.250.284	1.191.099	1.112.275	93,4

Izvor: Izvještaj Zaštitnog fonda

Ukupan broj odštetnih zahtjeva u 2021. godini je smanjen, pa je i iznos isplaćenih odštetnih zahtjeva bio manji, u odnosu na prethodnu godinu. Prosječna vrijednost isplaćenog odštetnog zahtjeva iznosila je 4.733 KM i bila je veća za 20,0%.

2.1.1.4. Ovlašćeni aktuari

U skladu sa međunarodnim standardima za obavljanje osiguranja od posebne važnosti je obezbjeđenje adekvatnog broja profesionalno osposobljenih aktuara. Na dan 31.12.2021. godine, u Registar ovlašćenih aktuara kod Agencije bilo je upisano 38 lica. Na internet stranici Agencije (www.azors.rs.ba) dostupan je aktuelni izvod iz Registra ovlašćenih aktuara.

2.1.2. Pokazatelji razvijenosti tržišta osiguranja

U narednoj tabeli je dat komparativni pregled osnovnih relativnih pokazatelja, vezanih za premiju, kojima se mjeri stepen razvijenosti tržišta osiguranja.

Tabela 5: Premija i makroekonomski pokazatelji³

Država		Premija/broj stanovnika (u USD)			Premija/BDP (%)			Životno/ukupna premija (%)		
		2018.	2019.	2020.	2018.	2019.	2020.	2018.	2019.	2020.
BiH	RS	118,8	118,5	122,2	2,1	2,1	2,1	16,7	18,4	19,2
	FBiH	133,7	137,5	138,0	2,2	2,3	2,3	21,7	21,9	21,4
Austrija		2.303,0	2.219,0	2.310,0	4,4	4,4	4,9	32,4	31,1	29,9
Bugarska		212,0	236,0	239,0	2,3	2,4	2,4	14,0	12,2	11,5

³ U periodu izrade ovog izvještaja nije bila dostupna komparativna statistika za 2021. godinu.

Država	Premija/broj stanovnika (u USD)			Premija/BDP (%)			Životno/ukupna premija (%)		
	2018.	2019.	2020.	2018.	2019.	2020.	2018.	2019.	2020.
Grčka	448,0	441,0	458,0	2,2	2,2	2,6	46,1	46,2	47,3
Mađarska	388,0	402,0	396,0	2,4	2,4	2,5	46,2	44,5	44,2
Rumunija	130,0	135,0	141,0	1,1	1,1	1,1	19,9	18,5	17,7
Slovenija	1.336,0	1.353,0	1.429,0	4,9	5,0	5,0	30,7	29,9	29,2
Srbija	140,0	140,0	154,0	1,9	1,9	2,0	23,5	23,5	21,7
Turska	127,0	131,0	128,0	1,3	1,4	1,5	13,6	15,5	18,9
Hrvatska	383,0	390,0	398,0	2,6	2,7	2,9	31,8	29,1	25,3
Češka	666,0	677,0	676,0	2,8	2,8	2,9	36,6	32,0	30,7

Izvor: Statistika tržišta osiguranja u BiH, Republički zavod za statistiku RS, SwissRe

Učešće premije u BDP bilo je na približno istom nivou kao u ostalim zemljama iz okruženja sa sličnim nivoom razvoja tržišta osiguranja. Premija po stanovniku i učešće premije životnih osiguranja u ukupnoj premiji je nisko, kroz čitav posmatrani period.

2.1.3. Obračunata premija na tržištu osiguranja Republike Srpske

U narednoj tabeli dat je pregled ukupno obračunate premije na tržištu osiguranja u Republici Srpskoj⁴, za 2019, 2020. i 2021. godinu.

Tabela 6: Premija osiguranja obračunata na tržištu RS

R.B.	Subjekti na tržištu RS	Obračunata premija na tržištu Republike Srpske						Indeks 2021/20
		2019.		2020.		2021.		
		Iznos (KM)	%	Iznos (KM)	%	Iznos (KM)	%	
1.	DRUŠTVA IZ RS	183.064.663	77,4	181.422.362	76,1	191.995.945	74,4	105,8
1.1.	Neživotna osiguranja	159.762.974	67,5	157.116.037	65,9	165.668.950	64,2	105,4
1.2.	Životna osiguranja	23.301.689	9,9	24.306.325	10,2	26.326.995	10,2	108,3
2.	FILIJALE DRUŠTAVA IZ FBiH	53.572.212	22,6	56.872.581	23,9	66.092.689	25,6	116,2
2.1.	Neživotna osiguranja	33.437.624	14,1	35.542.125	14,9	39.161.754	15,2	110,2
2.2.	Životna osiguranja	20.134.588	8,5	21.330.456	9,0	26.930.935	10,4	126,3
	UKUPNO	236.636.875	100,0	238.294.943	100,0	258.088.634	100,0	108,3

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH

Obračunata premija na tržištu osiguranja Republike Srpske, u periodu 01.01. do 31.12.2021. godine, iznosila je 258.088.634 KM i bila je veća, u odnosu na isti period prethodne godine, za 19.793.691 KM ili 8,3%. Obračunata premija filijala društava za osiguranje iz FBiH veća je za 16,2%, dok je obračunata premija društava za osiguranje iz Republike Srpske veća za 5,8%.

U sljedećoj tabeli je predstavljena struktura obračunate premije na tržištu osiguranja u Republici Srpskoj, prema vrstama osiguranja, za 2019, 2020. i 2021. godinu.

⁴ Ukupno obračunata premija na tržištu osiguranja Republike Srpske je obračunata na način da je ukupna premija koju su obračunala društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, umanjena za premiju koju su ta društva obračunala u FBiH i uvećana za premiju koju su filijale društava za osiguranje sa sjedištem u FBiH obračunala u Republici Srpskoj.

Tabela 7: Obračunata premija na tržištu osiguranja u RS, prema vrstama osiguranja

Vrsta osiguranja	2019.		2020.		2021.		Indeks 2021/20
	Iznos (KM)	%	Iznos (KM)	%	Iznos (KM)	%	
Osiguranje nezgode	18.035.956	7,6	13.822.492	5,8	14.248.749	5,6	103,1
Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih vozila	18.268.828	7,7	18.361.681	7,7	20.236.360	7,8	110,2
Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	8.638.276	3,7	8.340.874	3,5	9.051.057	3,5	108,5
Osiguranje ostalih šteta na imovini	9.561.528	4,0	9.609.346	4,0	9.798.332	3,8	102,0
Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila	131.650.038	55,6	135.408.942	56,8	142.120.068	55,1	105,0
Ostalo	7.045.972	3,0	7.114.827	3,0	9.376.139	3,6	131,8
Ukupno neživotna osiguranja	193.200.598	81,6	192.658.162	80,8	204.830.704	79,4	106,3
Životno osiguranje	43.436.277	18,4	45.636.781	19,2	53.257.930	20,6	116,7
Ukupno	236.636.875	100,0	238.294.943	100,0	258.088.634	100,0	108,3

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH

Od obračunate premije na tržištu osiguranja Republike Srpske u 2021. godini, na premiju neživotnih osiguranja odnosilo se 204.830.704 KM ili 79,4%, dok je obračunata premija životnih osiguranja iznosila 53.257.930 KM ili 20,6%. U odnosu na prethodnu godinu, obračunata premija neživotnih osiguranja je veća za 6,3%, a premija životnih osiguranja za 16,7%.

2.1.4. Tržišna struktura i koncentracija

Učešće društava za osiguranje sa sjedištem Republici Srpskoj i filijala društava za osiguranje iz FBiH u ukupno obračunatoj premiji na tržištu Republike Srpske prikazano je u narednoj tabeli.

Tabela 8: Učešće društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH na tržištu Republike Srpske

R.B.	Učešće društava za osiguranje iz Republike Srpske i filijala društava iz FBiH u ukupno obračunatoj premiji na tržištu Republike Srpske			
	Društvo za osiguranje iz RS / Filijale društava iz FBiH	2019.	2020.	2021.
1.	Atos osiguranje a.d.	5,1%	-	-
2.	D.D. Brčko gas osiguranje	4,5%	4,8%	4,4%
3.	Grawe osiguranje a.d.	8,9%	13,8%	13,8%
4.	Drina osiguranje a.d.	8,7%	8,5%	7,6%
5.	Dunav osiguranje a.d.	7,5%	7,0%	6,8%
6.	Euros osiguranje a.d.	3,7%	4,0%	3,7%
7.	Wiener osiguranje a.d.	8,2%	7,0%	7,0%
8.	Krajina osiguranje a.d.	1,9%	1,8%	1,6%
9.	Mikrofin osiguranje a.d.	3,2%	3,2%	3,3%
10.	Nešković osiguranje a.d.	7,2%	6,8%	6,5%
11.	Osiguranje Aura a.d.	6,1%	6,5%	6,6%
12.	Osiguranje Garant a.d.	4,5%	4,6%	4,5%
13.	Premium osiguranje a.d.	1,6%	2,0%	2,9%
14.	SAS-SuperP osiguranje a.d.	1,6%	1,5%	1,3%
15.	Triglav osiguranje a.d.	4,7%	4,7%	4,5%
16.	Asa osiguranje d.d.	2,6%	3,1%	3,3%
17.	Adriatic osiguranje d.d.	2,6%	2,8%	2,6%
18.	Camelija osiguranje d.d.	0,2%	0,3%	0,4%
19.	Central osiguranje d.d.	1,3%	1,4%	1,5%
20.	Croatia osiguranje d.d.	1,0%	0,6%	0,7%

R.B.	Učešće društava za osiguranje iz Republike Srpske i filijala društava iz FBiH u ukupno obračunatoj premiji na tržištu Republike Srpske			
	Društvo za osiguranje iz RS / Filijale društava iz FBiH	2019.	2020.	2021.
21.	Grawe osiguranje d.d.	0,0%	-	-
22.	Euroherc osiguranje d.d.	3,2%	3,2%	2,9%
23.	SARAJEVO osiguranje d.d.	1,1%	1,4%	1,5%
24.	Vienna osiguranjed.d.	3,8%	3,8%	3,6%
25.	UNIQA osiguranje d.d.	6,0%	5,9%	7,0%
26.	Triglav osiguranje d.d.	0,8%	1,4%	2,1%
	UKUPNO	100,0%	100,0%	100,0%

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH

U sljedećem pregledu dat je stepen koncentracije tržišta osiguranja u Republici Srpskoj, po peer grupama, iz kojeg se vidi da nije bilo promjena broja društava za osiguranje po peer grupama, te da ni jedno društvo za osiguranje nije ostvarilo učešće u ukupno obračunatoj premiji veće od 15%.

Tabela 9: Učešće društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH u ukupno obračunatoj premiji na tržištu Republike Srpske, prema peer grupama

Učešće	Učešće društava za osiguranje iz Republike Srpske i filijala društava iz FBiH u ukupnoj premiji na tržištu Republike Srpske prema peer grupama					
	2019.		2020.		2021.	
	Ukupno učešće	Broj društava za osiguranje	Ukupno učešće	Broj društava za osiguranje	Ukupno učešće	Broj društava za osiguranje
do 5%	42,4%	18	44,6%	17	44,8%	17
5-10%	57,6%	8	41,6%	6	41,4%	6
10-15%	0,0%	0	13,8%	1	13,8%	1
preko 15%	0,0%	0	0,0%	0	0	0

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH

Herfindahl Hirschman–ov indeks predstavlja, takođe, mjeru koncentracije tržišta i izračunava se kao zbir kvadrata pojedinačnog učešća svakog društva za osiguranje u odnosu na ostvarenu premiju. Ovaj indeks uzima u obzir relativnu veličinu i raspodjelu društava na tržištu, te ukoliko je tržište monopolističko, postoji i veća tržišna koncentracija, odnosno manja konkurencija. Indeks se povećava ukoliko se smanjuje broj društava učesnika na tržištu, a u isto vrijeme razlika u veličini među njima je sve veća. Ukoliko bi postojalo samo jedno društvo koje se bavi osiguranjem, indeks bi iznosio 10.000 (učešće na tržištu 100%, odnosno indeks je $100 \cdot 100 = 10.000$). U suprotnom slučaju, ukoliko bi bilo mnogo društava sa srazmjerno niskim učešćem, oko 0%, indeks bi bio blizu 0, što bi ukazivalo da na tržištu postoji savršena konkurencija. Ako je Herfindahl Hirschman-ov indeks između 1.000 i 1.800 smatra se da na tržištu postoji umjerena koncentracija. S obzirom da je Herfindahl Hirschman-ov indeks u 2021. godini iznosio 622 poena, može se zaključiti da je na tržištu osiguranja Republike Srpske postojala prilično jaka konkurencija.

2.1.5. Obračunata premija po društvima za osiguranje

2.1.5.1. Obračunata premija društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj

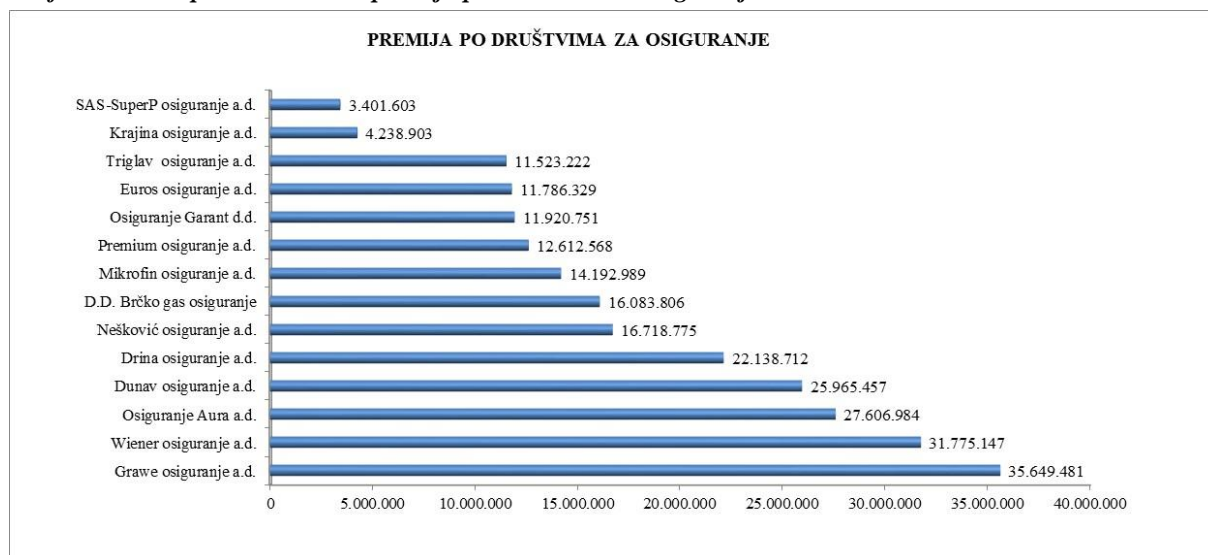
Ukupno obračunata premija, u periodu 01.01. do 31.12.2021. godine, društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, uključujući i premiju koju su ova društva za osiguranje obračunala na tržištu osiguranja FBiH, iznosila je 245.614.728 KM (od čega 191.995.945 KM u Republici Srpskoj, a 53.618.783 KM u FBiH). U odnosu na isti period prethodne godine, obračunata premija društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj bila je veća za 18.843.994 KM ili 8,3%.

U narednoj tabeli prikazana je obračunata premija po društvima za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, za 2019, 2020. i 2021. godinu.

Tabela 10: Ukupno obračunata premija po društvima za osiguranje iz RS

R.B.	NAZIV DRUŠTVA U RS	Obračunata premija						Indeks 2021/20
		2019.		2020.		2021.		
		Iznos (KM)	%	Iznos (KM)	%	Iznos (KM)	%	
	NEŽIVOTNA OSIGURANJA							
1.	Atos osiguranje a.d.	15.362.956	6,7					
2.	D.D. Brčko gas osiguranje	15.811.621	6,9	16.578.043	7,3	16.083.806	6,5	97,0
3.	Grawe osiguranje a.d.	20.014	0,0	9.959.302	4,4	10.778.553	4,4	108,2
4.	Drina osiguranje a.d.	23.448.281	10,2	23.045.841	10,2	22.138.712	9,0	96,1
5.	Dunav osiguranje a.d.	23.227.107	10,1	23.617.908	10,4	25.965.457	10,6	109,9
6.	Euros osiguranje a.d.	10.583.654	4,6	11.135.097	4,9	11.786.329	4,8	105,8
7.	Wiener osiguranje a.d.	28.444.301	12,3	25.652.585	11,3	29.117.354	11,9	113,5
8.	Krajina osiguranje a.d.	4.463.153	1,9	4.401.240	1,9	4.238.903	1,7	96,3
9.	Mikrofin osiguranje a.d.	11.289.298	4,9	11.645.609	5,1	14.192.989	5,8	121,9
10.	Nešković osiguranje a.d.	16.937.270	7,3	16.235.462	7,2	16.718.775	6,8	103,0
11.	Osiguranje Aura a.d.	23.481.473	10,2	24.230.036	10,7	27.606.984	11,2	113,9
12.	Osiguranje Garant d.d.	10.619.160	4,6	11.225.944	5,0	11.920.751	4,9	106,2
13.	Premium osiguranje a.d.	7.345.465	3,2	8.768.640	3,9	12.612.568	5,1	143,8
14.	SAS-SuperP osiguranje a.d.	3.860.700	1,7	3.487.593	1,5	3.401.603	1,4	97,5
15.	Triglav osiguranje a.d.	11.185.084	4,8	11.153.030	4,9	11.523.222	4,7	103,3
	UKUPNO NEŽIVOTNA OSIGURANJA	206.079.537	89,3	201.136.330	88,7	218.086.007	88,8	108,4
	ŽIVOTNA OSIGURANJA							
1.	Grawe osiguranje a.d.	21.133.698	9,2	23.021.827	10,1	24.870.928	10,1	108,0
2.	Dunav osiguranje a.d.	661.638	0,3					
3.	Wiener osiguranje a.d.	2.884.412	1,2	2.612.577	1,2	2.657.793	1,1	101,7
	UKUPNO ŽIVOTNA OSIGURANJA	24.679.749	10,7	25.634.404	11,3	27.528.721	11,2	107,4
	UKUPNA PREMIJA	230.759.286	100,0	226.770.734	100,0	245.614.728	100,0	108,3

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Grafikon 1: Ukupno obračunata premija po društvima za osiguranje iz RS

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

U narednoj tabeli dat je pregled premije po društvima za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj obračunate u FBiH, za 2019, 2020. i 2021. godinu.

Tabela 11: Obračunata premija društava za osiguranje iz RS u FBiH

R.B.	NAZIV DRUŠTVA	Obračunata premija						INDEKS 2021/20
		2019.		2020.		2021.		
		Iznos (KM)	%	Iznos (KM)	%	Iznos (KM)	%	
NEŽIVOTNA OSIGURANJA								
1.	Atos osiguranje a.d.	3.236.858	6,8	-		-		
2.	D.D. Brčko-gas osiguranje	5.169.539	10,8	5.256.912	11,6	4.713.681	8,8	89,7
3.	Drina osiguranje a.d.	2.941.914	6,2	2.825.929	6,2	2.543.983	4,7	90,0
4.	Dunav osiguranje a.d.	6.178.151	13,0	6.850.417	15,1	8.461.470	15,8	123,5
5.	Wiener osiguranje a.d.	10.577.543	22,2	10.327.928	22,8	12.614.177	23,5	122,1
6.	Mikrofin osiguranje a.d.	3.714.252	7,8	3.958.064	8,7	5.774.772	10,8	145,9
7.	Osiguranje Aura a.d.	9.113.171	19,1	8.799.719	19,4	10.541.533	19,7	119,8
8.	Premium osiguranje a.d.	3.604.013	7,6	4.035.316	8,9	5.180.675	9,7	128,4
9.	Euros osiguranje a.d.	1.781.121	3,7	1.674.038	3,7	2.151.629	4,0	128,5
10.	Osiguranje Garant d.d.			291.971	0,6	435.137	0,8	149,0
	UKUPNO NEŽIVOTNA OSIGURANJA	46.316.563	97,1	44.020.293	97,1	52.417.057	97,8	119,1
ŽIVOTNA OSIGURANJA								
1.	Wiener osiguranje a.d.	1.378.060	2,9	1.328.079	2,9	1.201.726	2,2	90,5
	UKUPNO ŽIVOTNA OSIGURANJA	1.378.060	2,9	1.328.079	2,9	1.201.726	2,2	90,5
	UKUPNA PREMIJA	47.694.623	100,0	45.348.372	100,0	53.618.783	100,0	118,2

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj obračunala su premiju u FBiH u iznosu od 53.618.783 KM, koja je, u odnosu na prethodnu godinu, bila veća za 18,2% i učestvovala u ukupnoj premiji društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj sa 21,8%. U strukturi ove premije dominirala je premija neživotnih osiguranja sa 97,8%.

Struktura portfelja

U narednoj tabeli je predstavljena struktura ukupno obračunate premije društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, prema vrstama osiguranja, za 2019, 2020. i 2021. godinu, s tim da se kategorija „ostalo“ odnosi na 13 grupa neživotnih osiguranja, koje u ukupnoj premiji pojedinačno učestvuju oko jednog procenta.

Tabela 12: Ukupno obračunata premija društava za osiguranje iz RS, prema vrstama osiguranja

Vrsta osiguranja	2019.		2020.		2021.		Indeks 2021/20
	Iznos (KM)	%	Iznos (KM)	%	Iznos (KM)	%	
Osiguranje nezgode	17.487.666	7,6	13.563.651	6,0	14.927.375	6,1	110,1
Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih vozila	14.770.941	6,4	14.568.057	6,4	16.659.847	6,8	114,4
Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	7.840.855	3,4	7.599.229	3,4	8.052.132	3,3	106,0
Osiguranje ostalih šteta na imovini	11.650.158	5,0	11.320.847	5,0	11.989.610	4,9	105,9
Osiguranje od odgovornosti za m/v	147.222.737	63,8	147.028.120	64,8	157.679.958	64,2	107,2
Ostalo	7.107.180	3,1	7.056.426	3,1	8.777.085	3,6	124,4
Ukupno neživotna osiguranja	206.079.537	89,3	201.136.330	88,7	218.086.007	88,8	108,4
Životno osiguranje	24.679.749	10,7	25.634.404	11,3	27.528.721	11,2	107,4
Ukupno	230.759.286	100,0	226.770.734	100,0	245.614.728	100,0	108,3

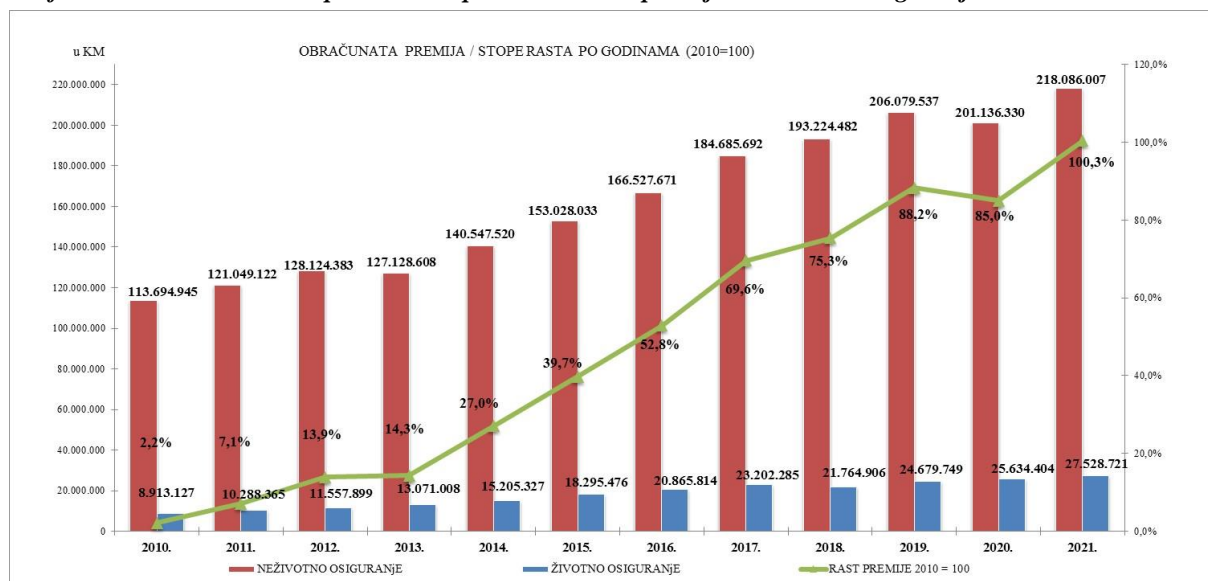
Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Od ukupno obračunate premije, u 2021. godini, na premiju neživotnih osiguranja odnosilo se 218.086.007 KM ili 88,8%, dok je obračunata premija životnih osiguranja iznosila 27.528.721 KM ili 11,2%. U odnosu na prethodnu godinu, obračunata premija neživotnih osiguranja je veća za 8,4%, dok je obračunata premija životnih osiguranja veća za 7,4%.

U ukupno obračunatoj premiji osiguranja od odgovornosti za motorna vozila, najznačajnije učešće je imala premija obaveznog osiguranja od autoodgovornosti sa 99,5%. Učešće premije obaveznog osiguranja od autoodgovornosti, u ukupno obračunatoj premiji osiguranja društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, bilo je 63,9%, odnosno u ukupno obračunatoj premiji neživotnih osiguranja 71,9%, i nije značajnije promijenjeno u odnosu na prethodnu godinu.

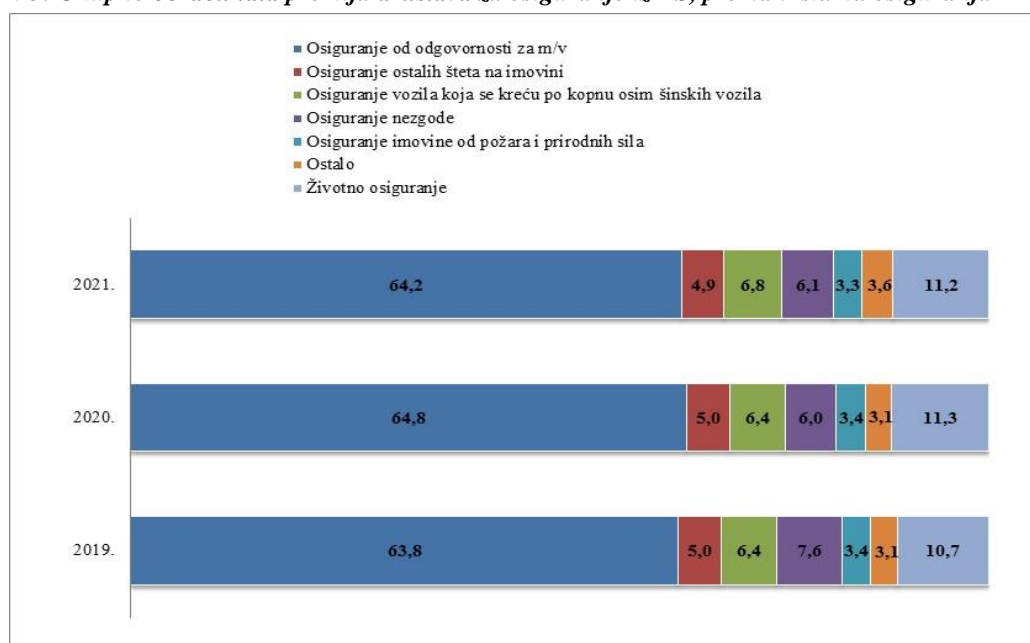
U nastavku se daje niz grafičkih ilustracija obračunate premije društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Grafikon 2: Kumulativna stopa rasta ukupno obračunate premije društava za osiguranje iz RS

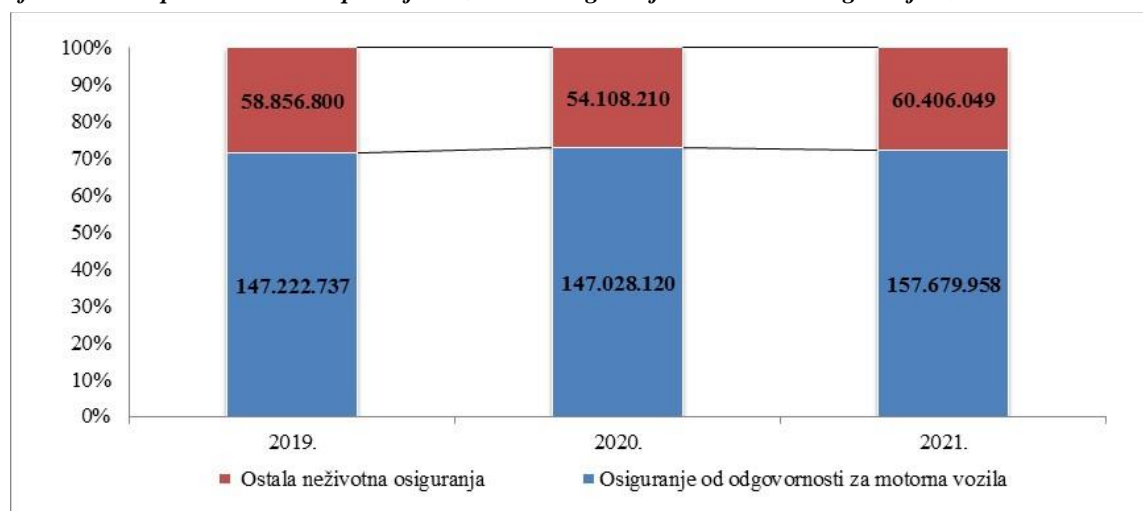
Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Grafikon 3: Ukupno obračunata premija društava za osiguranje iz RS, prema vrstama osiguranja

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Grafikon 4: Ukupno obračunata premija neživotnih osiguranja društava za osiguranje iz RS

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

2.1.5.2. Obračunata premija filijala društava za osiguranje sa sjedištem u FBiH

U ukupno obračunatoj premiji, na tržištu osiguranja Republike Srpske, filijale društava za osiguranje iz FBiH učestvovala su sa 25,6%, odnosno u iznosu od 66.092.689 KM.

U narednoj tabeli prikazan je pregled obračunate premije, na tržištu osiguranja u Republici Srpskoj, po filijalama društava iz FBiH za 2019, 2020. i 2021. godinu.

Tabela 13: Obračunata premija po filijalama društava za osiguranje iz FBiH

R.B.	Filijale društava za osiguranje iz FBiH koje posluju u RS	Obračunata premija						Indeks 2021/20
		2019.		2020.		2021.		
		Iznos (KM)	%	Iznos (KM)	%	Iznos (KM)	%	
NEŽIVOTNA OSIGURANJA								
1.	Asa osiguranje d.d.	6.218.154	11,6	7.465.924	13,1	8.526.054	12,9	114,2
2.	Adriatic osiguranje d.d.	6.088.985	11,4	6.491.652	11,4	6.626.311	10,0	102,1
3.	Camelija osiguranje d.d.	553.292	1,0	627.779	1,1	1.028.296	1,6	163,8
4.	Central osiguranje d.d.	3.139.867	5,9	3.257.209	5,7	3.977.326	6,0	122,1
5.	Croatia osiguranje d.d.	2.134.666	4,0	1.413.343	2,5	1.689.931	2,6	119,6
6.	Grawe osiguranje d.d.	19.184	0,0	-		-		
7.	Euroherc osiguranje d.d.	7.541.535	14,1	7.669.724	13,5	7.421.454	11,2	96,8
8.	SARAJEVO osiguranje	2.669.421	5,0	3.291.904	5,8	3.931.947	5,9	119,4
9.	Vienna osiguranje d.d.	189.083	0,4	152.432	0,3	274.770	0,4	180,3
10.	UNIQA osiguranje d.d.	4.883.437	9,1	5.172.159	9,1	5.496.992	8,3	106,3
11.	Triglav osiguranje d.d.					188.672	0,3	
	UKUPNO NEŽIVOTNA OSIGURANJA	33.437.624	62,4	35.542.125	62,5	39.161.754	59,3	110,2
ŽIVOTNA OSIGURANJA								
1.	Adriatic osiguranje d.d.	70.383	0,1	117.555	0,2	68.090	0,1	57,9
2.	Croatia osiguranje d.d.	156.268	0,3	120.961	0,2	117.677	0,2	97,3
3.	Vienna osiguranje d.d.	8.801.602	16,4	8.861.762	15,6	9.076.338	13,7	102,4
4.	UNIQA osiguranje d.d.	9.285.091	17,3	8.780.429	15,4	12.455.942	18,8	141,9
5.	Triglav osiguranje d.d.	1.821.244	3,4	3.449.749	6,1	5.212.887	7,9	151,1
	UKUPNO ŽIVOTNA OSIGURANJA	20.134.588	37,6	21.330.456	37,5	26.930.935	40,7	126,3
	UKUPNA PREMIJA	53.572.212	100,0	56.872.581	100,0	66.092.689	100,0	116,2

Izvor: Izveštaji filijala društava iz FBiH

U strukturi premije filijala društava za osiguranje sa sjedištem u FBiH, koja je u 2021. godini obračunata na tržištu osiguranja Republike Srpske, neživotna osiguranja su učestvovala sa 59,3%, a životna osiguranja sa 40,7%. Premija neživotnih osiguranja koju su filijale društava za osiguranje sa sjedištem u FBiH obračunale u Republici Srpskoj je veća za 10,2%, dok je premija životnih osiguranja povećana za 26,3%, posmatrano u odnosu na 2020. godinu. Premija osiguranja od odgovornosti za motorna vozila učestvovala je sa 34,5% u ukupno obračunatoj premiji filijala društava za osiguranje sa sjedištem u FBiH.

2.1.6. Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju

2.1.6.1. Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju na tržištu osiguranja u Republici Srpskoj

U narednoj tabeli daje se pregled premije obračunate putem zastupnika i brokera u osiguranju na tržištu Republike Srpske za 2020. i 2021. godinu.

Tabela 14: Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju na tržištu Republike Srpske

R.B.	Subjekti na tržištu	2020.				2021.			
		Obračunata premija putem zastupnika u osiguranju		Obračunata premija putem brokera u osiguranju		Obračunata premija putem zastupnika u osiguranju		Obračunata premija putem brokera u osiguranju	
		Iznos (KM)	Učešće u ukupno obračunatoj premiji	Iznos (KM)	Učešće u ukupno obračunatoj premiji	Iznos (KM)	Učešće u ukupno obračunatoj premiji	Iznos (KM)	Učešće u ukupno obračunatoj premiji
1.	DRUŠTVA ZA OSIGURANJE IZ RS	38.033.917	21,0%	6.957.066	3,8%	44.142.315	23,0%	7.554.601	3,9%
1.1.	Neživotna osiguranja	16.561.098	10,5%	6.852.316	4,4%	20.680.277	12,5%	7.412.519	4,5%
1.2.	Životna osiguranja	21.472.819	88,3%	104.750	0,4%	23.462.038	89,1%	142.082	0,5%
2.	FILIJALE DRUŠTAVA IZ FBiH	19.671.048	34,6%	716.695	1,3%	25.292.541	38,3%	707.069	1,1%
2.1.	Neživotna osiguranja	4.215.476	11,9%	706.158	2,0%	4.629.045	11,8%	700.317	1,8%
2.2.	Životna osiguranja	15.455.572	72,5%	10.537	0,0%	20.663.496	76,7%	6.752	0,0%
UKUPNO		57.704.965	24,2%	7.673.761	3,2%	69.434.856	26,9%	8.261.670	3,2%

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH

Premija na tržištu osiguranja Republike Srpske u 2021. godini, obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju, iznosila je 77.696.526 KM ili 30,1% ukupno obračunate premije i veća je za 18,8%, u odnosu na prethodnu godinu. Putem zastupnika u osiguranju obračunata je premija u iznosu od 69.434.856 KM, odnosno 26,9% ukupne premije, dok je putem brokera u osiguranju obračunato 8.261.670 KM ili 3,2% ukupne premije.

Premija neživotnih osiguranja, obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju, iznosila je 33.422.158 KM ili 16,4% premije neživotnih osiguranja i veća je za 18,0% u odnosu na isti period prethodne godine. Putem zastupnika i brokera u osiguranju, obračunato je 44.274.368 KM ili 83,2% premije životnih osiguranja, a što predstavlja povećanje obračunate premije životnih osiguranja putem ovih kanala prodaje za 19,5% u odnosu na prethodnu godinu.

U narednoj tabeli daje se pregled premije obračunate putem zastupnika i brokera u osiguranju na tržištu Republike Srpske, po vrstama osiguranja za 2020. i 2021. godinu.

Tabela 15: Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju na tržištu Republike Srpske, po vrstama osiguranja

Vrste osiguranja	2020.				2021.			
	Obračunata premija putem zastupnika u osiguranju		Obračunata premija putem brokera u osiguranju		Obračunata premija putem zastupnika u osiguranju		Obračunata premija putem brokera u osiguranju	
	Iznos (KM)	Učešće u obračunatoj premiji, po vrstama osiguranja	Iznos (KM)	Učešće u obračunatoj premiji, po vrstama osiguranja	Iznos (KM)	Učešće u obračunatoj premiji, po vrstama osiguranja	Iznos (KM)	Učešće u obračunatoj premiji, po vrstama osiguranja
Osiguranje nezgode	1.686.773	12,2%	3.412.876	24,7%	2.379.588	16,7%	3.211.661	22,5%
Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih vozila	1.894.902	10,3%	550.090	3,0%	2.336.420	11,5%	529.315	2,6%
Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	599.605	7,2%	922.218	11,1%	848.133	9,4%	1.085.821	12,0%
Osiguranje ostalih šteta na imovini	794.084	8,3%	938.017	9,8%	737.943	7,5%	1.518.544	15,5%
Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila	14.660.429	10,8%	113.983	0,1%	17.488.683	12,3%	189.206	0,1%
Ostalo	1.140.781	16,0%	1.621.290	22,8%	1.518.555	16,2%	1.578.289	16,8%
Ukupno neživotna osiguranja	20.776.574	10,8%	7.558.474	3,9%	25.309.322	12,4%	8.112.836	4,0%
Ukupno životna osiguranja	36.928.391	80,9%	115.287	0,3%	44.125.534	82,9%	148.834	0,3%
UKUPNO	57.704.965	24,2%	7.673.761	3,2%	69.434.856	26,9%	8.261.670	3,2%

Izvor: Izvjestaji društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH

Najveće učešće obračunate premije putem zastupnika zabilježeno je u vrstama životnih osiguranja, a najveće učešće obračunate premije putem brokera u osiguranju u vrsti osiguranja nezgode, u ukupno obračunatoj premiji ovih vrsta osiguranja.

Nominalno posmatrano, najveći iznos obračunate premije putem zastupnika zabilježen je u vrstama osiguranja od odgovornosti za motorna vozila i životnim osiguranjima, a putem brokera u osiguranju nezgode i u vrstama imovinskih osiguranja (osiguranje ostalih šteta na imovini i osiguranje imovine od požara i prirodnih sila).

Premija osiguranja od odgovornosti za motorna vozila, obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju, učestvovala je sa 12,4% u ukupno obračunatoj premiji ove vrste osiguranja.

2.1.6.2. Premija društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju

Premija koju su društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj obračunala putem zastupnika i brokera u osiguranju, u 2021. godini, iznosila je 71.512.598 KM ili 29,1% ukupno obračunate premije. U odnosu na isti period prethodne godine, premija obračunata putem ovih kanala prodaje bila je veća za 13.516.342 KM ili 23,3%.

U narednoj tabeli daje se pregled premije društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, obračunate putem zastupnika i brokera u osiguranju, po vrstama osiguranja za 2020. i 2021. godine.

Tabela 16: Premija društava za osiguranje obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju, po vrstama osiguranja

Vrsta osiguranja	2020.				2021.			
	Obračunata premija putem zastupnika u osiguranju		Obračunata premija putem brokera u osiguranju		Obračunata premija putem zastupnika u osiguranju		Obračunata premija putem brokera u osiguranju	
	Iznos (KM)	Učešće u obračunatoj premiji, po vrstama osiguranja	Iznos (KM)	Učešće u obračunatoj premiji, po vrstama osiguranja	Iznos (KM)	Učešće u obračunatoj premiji, po vrstama osiguranja	Iznos (KM)	Učešće u obračunatoj premiji, po vrstama osiguranja
Osiguranje nezgode	2.101.035	15,5%	3.401.098	25,1%	3.863.404	25,9%	3.299.673	22,1%
Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih vozila	1.936.629	13,3%	615.560	4,2%	2.544.810	15,3%	807.521	4,8%
Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	832.711	11,0%	1.187.859	15,6%	1.107.281	13,8%	1.366.506	17,0%
Osiguranje ostalih šteta na imovini	624.964	5,5%	1.235.585	10,9%	665.560	5,6%	3.727.954	31,1%
Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila	20.808.567	14,2%	226.389	0,2%	26.448.183	16,8%	260.101	0,2%
Ostalo	1.063.699	15,1%	2.040.911	28,9%	1.467.356	16,7%	1.971.922	22,5%
Ukupno neživotna osiguranja	27.367.605	13,6%	8.707.402	4,3%	36.096.594	16,6%	11.433.677	5,2%
Ukupno životna osiguranja	21.816.499	85,1%	104.750	0,4%	23.840.245	86,6%	142.082	0,5%
UKUPNO	49.184.104	21,7%	8.812.152	3,9%	59.936.839	24,4%	11.575.759	4,7%

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj su, putem zastupnika u osiguranju, obračunala premiju u iznosu od 59.936.839 KM ili 24,4% ukupne premije, dok su putem brokera u osiguranju obračunala premiju u iznosu od 11.575.759 KM ili 4,7% ukupne premije.

Premija neživotnih osiguranja koju su društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj obračunala, u 2021. godini, putem zastupnika i brokera u osiguranju, iznosila je 47.530.271 KM (21,8% od ukupno obračunate premije neživotnih osiguranja) i veća je za 31,8%, u odnosu na isti period prethodne godine. Putem zastupnika i brokera u osiguranju je obračunato 23.982.327 KM ili 87,1% od ukupne premije životnih osiguranja, a što predstavlja povećanje obračunate premije životnih osiguranja putem ovih kanala prodaje za 9,4%, u odnosu na isti period prethodne godine.

Najveće učešće obračunate premije putem zastupnika zabilježeno je u vrstama životnih osiguranja, a najveće učešće obračunate premije putem brokera u osiguranju u vrsti osiguranja ostalih šteta na imovini i osiguranja nezgode, u ukupno obračunatoj premiji ovih vrsta osiguranja.

Nominalno posmatano, najveći iznos obračunate premije putem zastupnika zabilježen je u vrstama osiguranja od odgovornosti za motorna vozila i životnim osiguranjima, a putem brokera u osiguranju u vrstama osiguranja ostalih šteta na imovini i osiguranja nezgode.

Premija osiguranja od odgovornosti za motorna vozila obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju, učestvovala je sa 17,0% u ukupno obračunatoj premiji ove vrste osiguranja.

2.2. Bilansna struktura

Na osnovu dostavljenih revidiranih finansijskih izvještaja društava za osiguranje za 2021. godinu, u ovom poglavlju se daje uporedni prikaz i analiza osnovnih bilansnih pozicija za 2020. i 2021. godinu.

2.2.1. Bilans stanja

Vrijednost poslovne aktive i pasive društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, sa stanjem na dan 31.12.2021. godine, iznosila je 563.550.492 KM i u odnosu na stanje na dan 31.12.2020. godine bila je veća za 6,4%.

Skraćena šema aktive zbirnog bilansa stanja društava za osiguranje za 2020. i 2021. godinu, data je u sljedećoj tabeli.

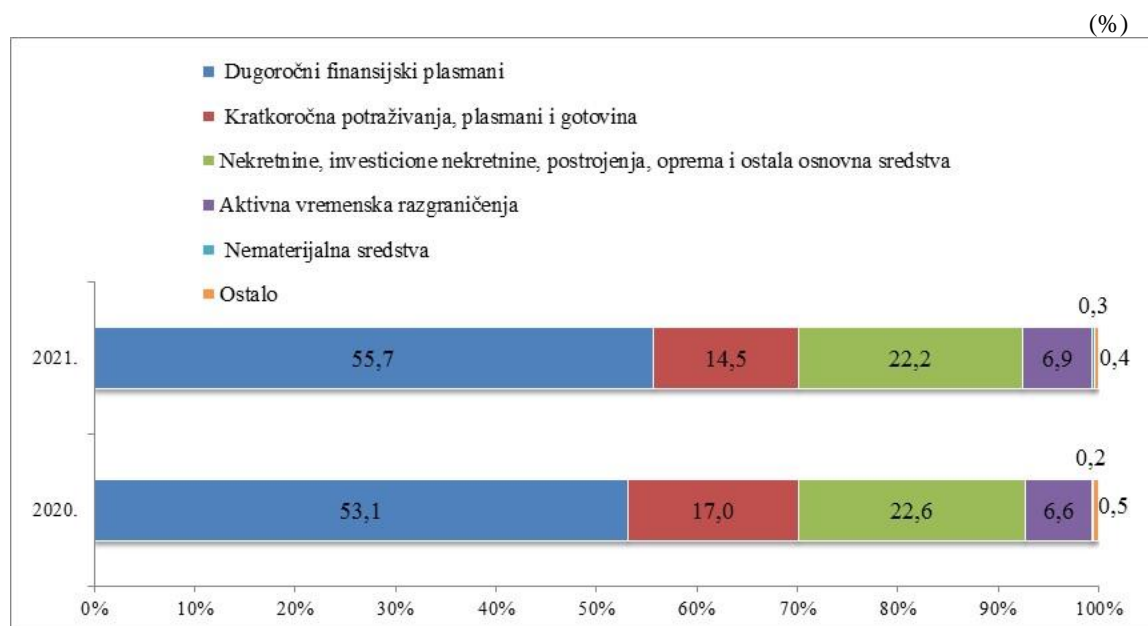
Tabela 17: Aktiva – ukupno za sva društva za osiguranje iz RS

A K T I V A	31.12.2020.		31.12.2021.		Indeks 2021/20
	Iznos (KM)	Udio	Iznos (KM)	Udio	
A. STALNA IMOVINA (I+II+III+IV)	402.496.069	76,0%	440.920.866	78,2%	109,5
I - Nematerijalna sredstva	1.144.534	0,2%	1.595.916	0,3%	139,4
II - Nekretnine, investicione nekretnine, postrojenja, oprema i ostala osnovna sredstva (1+2+3)	119.925.500	22,6%	125.362.107	22,2%	104,5
1. Zemljište, građevinski objekti, postrojenja i oprema	42.632.847	8,0%	42.495.125	7,5%	99,7
2. Investicione nekretnine	70.931.500	13,4%	73.930.309	13,1%	104,2
3. Ostala osnovna sredstva	6.361.153	1,2%	8.936.673	1,6%	140,5
III - Dugoročni finansijski plasmani (1+2)	281.426.035	53,1%	313.962.843	55,7%	111,6
1. Učešće u kapitalu zavisnih, pridruženih i ostalih pravnih lica	4.783.224	0,9%	5.204.485	0,9%	108,8
2. Dugoročni finansijski plasmani matičnim, zavisnim i ostalim povezanim pravnim licima, dugoročni finansijski plasmani u zemlji i inostranstvu, finansijska sredstva koja se drže do roka dospijanja, finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i ostali dugoročni finansijski plasmani	276.642.811	52,2%	308.758.358	54,8%	111,6
IV - Odložena poreska sredstva					
B. TEKUĆA IMOVINA (I+II+III+IV)	127.397.874	24,0%	122.629.626	21,8%	96,3
I - Zalihe, stalna sredstva i sredstva obustavljenog poslovanja namijenjena prodaji	2.140.928	0,4%	1.809.895	0,3%	84,5
II - Kratkoročna potraživanja, plasmani i gotovina	90.332.946	17,0%	81.725.216	14,5%	90,5
1. Potraživanja po osnovu premije, učešća u naknadi šteta i ostali kupci	13.519.939	2,6%	13.729.315	2,4%	101,5
2. Potraživanja iz specifičnih poslova i druga potraživanja	10.046.317	1,9%	9.092.358	1,6%	90,5
3. Kratkoročni finansijski plasmani	39.294.554	7,4%	32.459.447	5,8%	82,6
4. Gotovina	27.472.136	5,2%	26.444.096	4,7%	96,3
III - Aktivna vremenska razgraničenja	34.842.218	6,6%	38.814.661	6,9%	111,4
IV - Odložena poreska sredstva	81.782	0,0%	279.854	0,0%	342,2
POSLOVNA AKTIVA (A+B)	529.893.943	100,0%	563.550.492	100,0%	106,4
VANBILANSNA AKTIVA	12.129.862		11.841.195		97,6
UKUPNA AKTIVA	542.023.805		575.391.687		106,2

Izvor: Bilansi stanja društava za osiguranje iz RS

U narednom grafičkom prikazu predstavljena je struktura poslovne aktive za 2020. i 2021. godinu.

Grafikon 5: Struktura poslovne aktive društava za osiguranje iz RS

Izvor: Bilansi stanja društava za osiguranje iz RS

U strukturi poslovne aktive, sa stanjem na dan 31.12.2021. godine, stalna imovina je učestvovala sa 78,2%, a tekuća imovina sa 21,8%.

U odnosu na stanje na dan 31.12.2020. godine, stalna imovina je povećana za 9,5%, u okviru koje su povećani iznosi na pozicijama nematerijalna sredstva za 39,4%, nekretnine, investicione nekretnine, postrojenja, oprema i ostala osnovna sredstva za 4,5% i dugoročni finansijski plasmani za 11,6%.

Povećanje na poziciji nematerijalna sredstva nema materijalnu značajnost, jer je učešće iznosa iskazanog na ovoj poziciji tek 0,3% poslovne aktive. Na rast iznosa iskazanog na poziciji nekretnine, investicione nekretnine, postrojenja, oprema i ostala osnovna sredstva uticalo je povećanje iznosa na stavkama investicione nekretnine (4,2%) i ostala osnovna sredstva (40,5%). Porast iznosa investicionih nekretnina bio je nominalno značajniji kod dva društva za osiguranje, dok kod drugih društava za osiguranje nije bilo značajnijih promjena iskazanih iznosa u okviru ove stavke. Ulaganje u poslovne objekte uticalo je na povećanje iznosa ostalih osnovnih sredstava, pri čemu je kod dva društva za osiguranje bilo materijalno značajnije zbog ulaganja u poslovne objekte u izgradnji. Promjene iznosa iskazanih u okviru stavke zemljište, građevinski objekti, postrojenja i oprema kod pojedinačnih društava za osiguranje rezultiralo je smanjenjem ukupnog iznosa iskazanog u okviru ove stavke (0,3%).

U okviru dugoročnih finansijskih plasmana povećano je učešće u kapitalu zavisnih, pridruženih i ostalih pravnih lica za 8,8% (ulaganja jednog društva za osiguranje u ostala pravna lica), iznos dugoročnih finansijskih plasmana u zemlji (oročeni depoziti), te iznos finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju (obveznice čiji je emitent Republika Srpska).

Tekuća imovina je smanjena za 3,7%, u okviru koje je zabilježeno smanjenje na pozicijama zalihe, stalna sredstva i sredstva obustavljenog poslovanja namijenjena prodaji i kratkoročna potraživanja, plasmani i gotovina. Učešće iznosa iskazanog na stavkama zaliha, stalnih sredstava i sredstava obustavljenog poslovanja namijenjenih prodaji, u iznosu poslovne aktive, je tek 0,3%, tako da smanjenje od 15,5% nije imalo materijalnu značajnost.

Kratkoročna potraživanja, plasmani i gotovina su smanjena za 9,5%, u okviru koje je zabilježeno smanjenje potraživanja iz specifičnih poslova i druga potraživanja (9,5%), usljed smanjenja iznosa drugih potraživanja kod jednog društva za osiguranje, kratkoročnih finansijskih plasmana (17,4%) zbog smanjenja stavke dio dugoročnih deponovanja i ulaganja koji dospijevaju za naplatu u periodu do godinu dana, kod tri društva za osiguranje, te gotovine (3,7%) značajnije kod jednog društva za osiguranje. Smanjenje iznosa kratkoročnih finansijskih plasmana i gotovine vezano je za iskazano povećanje iznosa dugoročnih finansijskih plasmana, prvenstveno zbog povećanja ulaganja u obveznice čiji je emitent Republika Srpska. U okviru pozicije kratkoročna potraživanja, plasmani i gotovina zabilježeno je povećanje potraživanja po osnovu premije, učešća u naknadi šteta i ostali kupci (1,5%) zbog povećanja potraživanja po osnovu premije neživotnih osiguranja.

Promjene iznosa na stavkama aktivnih vremenskih razgraničenja kod pojedinačnih društava za osiguranje rezultiralo je povećanjem ukupnog iznosa aktivnih vremenskih razgraničenja, a vezano je za realizaciju pojedinačnih politika reosiguranja (promjene iznosa učešća reosiguravača u rezervama za štete i prenosnoj premiji), te za povećanje iznosa razgraničenih troškova pribave.

Povećanje iznosa odloženih poreskih sredstava za 3,4 puta, nema materijalnu značajnost, jer je učešće iznosa iskazanog na ovoj poziciji u poslovnoj aktivni bilo tek 0,05%.

Vanbilansna aktiva, odnosno pasiva, smanjena je za 2,4% usljed smanjenja iznosa mjeničnih i drugih jemstava datih za obezbjeđenje izvršenja obaveza trećih lica i smanjenje iznosa tuđih osnovnih sredstva kod jednog društva za osiguranje. Dio iznosa iskazanog u okviru ove pozicije odnosi se na državnu imovinu (građevinske objekte koje koristi društvo za osiguranje Wiener osiguranje a.d). Iznos iskazan u okviru ove pozicije odnosi se i na potraživanja od pravnih lica koja su u stečaju i nije se mijenjao nakon početnog evidentiranja.

Skraćena šema pasive zbirnog bilansa stanja društava za osiguranje za 2020. i 2021. godinu, data je u sljedećoj tabeli.

Tabela 18: Pasiva –ukupno za sva društva za osiguranje iz RS

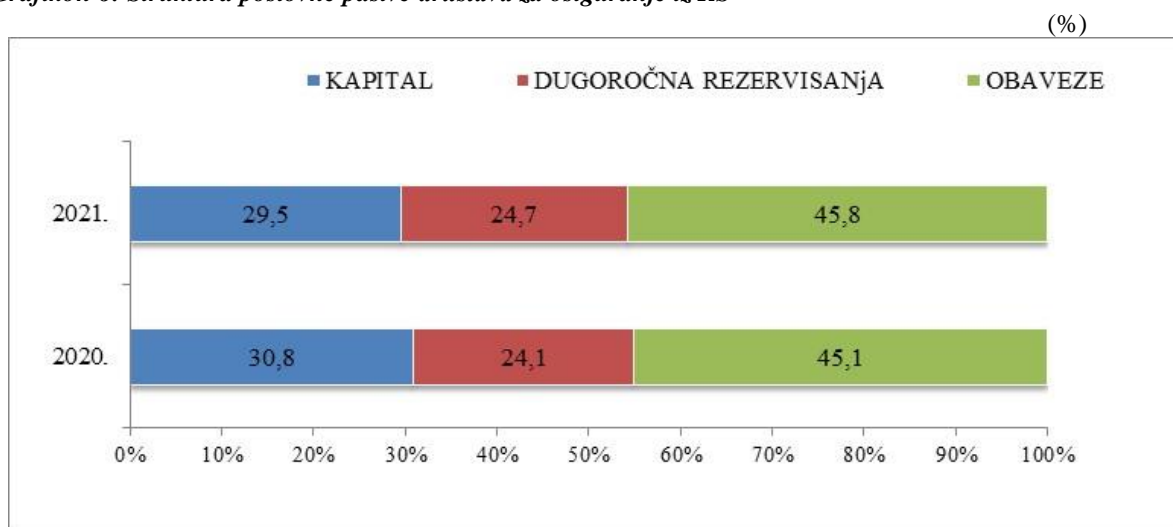
PASIVA	31.12.2020.		31.12.2021.		Indeks 2021/20
	Iznos (KM)	Udio	Iznos (KM)	Udio	
A. KAPITAL	163.035.640	30,8%	166.416.922	29,5%	102,1
1. Osnovni kapital	110.630.891	20,9%	114.758.191	20,4%	103,7
2. Emisiona premija	6.606.242	1,2%	6.606.242	1,2%	100,0
3. Emisioni gubitak	4.035.080	0,8%	4.034.299	0,7%	99,98
4. Rezerve iz dobitka	5.302.698	1,0%	5.934.567	1,1%	111,9
5. Revalorizacione rezerve	3.075.245	0,6%	2.980.508	0,5%	96,9
6. Nerealizovani dobitci po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	4.908.229	0,9%	6.544.245	1,2%	133,3
7. Nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstva raspoloživih za prodaju	1.377.854	0,3%	1.408.733	0,2%	102,2
8. Neraspoređeni dobitak (9+10)	46.692.755	8,8%	46.785.399	8,3%	100,2
9. Neraspoređeni dobitak ranijih godina	15.518.030	2,9%	15.145.689	2,7%	97,6
10. Neraspoređeni dobitak tekuće godine	31.174.725	5,9%	31.639.710	5,6%	101,5
11. Gubitak do visine kapitala (12+13)	8.767.486	1,7%	11.749.198	2,1%	134,0
12. Gubitak ranijih godina	8.553.388	1,6%	9.101.106	1,6%	106,4
13. Gubitak tekuće godine	214.098	0,0%	2.648.092	0,5%	1236,9
B. DUGOROČNA REZERVISANJA	127.814.022	24,1%	139.299.664	24,7%	109,0

PASIVA	31.12.2020.		31.12.2021.		Indeks 2021/20
	Iznos (KM)	Udio	Iznos (KM)	Udio	
V. OBAVEZE (1+2)	239.044.281	45,1%	257.833.906	45,8%	107,9
1. Dugoročne obaveze	3.124.400	0,6%	10.308.548	1,8%	329,9
2. Kratkoročne obaveze i PVR	235.919.881	44,5%	247.525.358	43,9%	104,9
2.1. Prenosna premija ŽO	6.941.651	1,3%	7.168.958	1,3%	103,3
2.2. Prenosna premija NŽO	119.589.848	22,6%	128.810.365	22,9%	107,7
2.3. Rezervisane štete ŽO	1.177.958	0,2%	1.541.299	0,3%	130,8
2.4. Rezervisane štete NŽO	77.096.680	14,5%	77.226.885	13,7%	100,2
2.5. Druga pasivna vremenska razgraničenja	6.017.079	1,1%	5.835.264	1,0%	97,0
2.6. Ostale kratkoročne obaveze	25.096.665	4,7%	26.942.587	4,8%	107,4
G. POSLOVNA PASIVA (A+B+V)	529.893.943	100,0%	563.550.492	100,0%	106,4
D. VANBILANSNA PASIVA	12.129.862		11.841.195		97,6
Đ. UKUPNA PASIVA	542.023.805		575.391.687		106,2

Izvor: Bilansi stanja društava za osiguranje iz RS

U narednom grafičkom prikazu predstavljena je struktura poslovne pasive za 2020. i 2021. godinu.

Grafikon 6: Struktura poslovne pasive društava za osiguranje iz RS

Izvor: Bilansi stanja društava za osiguranje iz RS

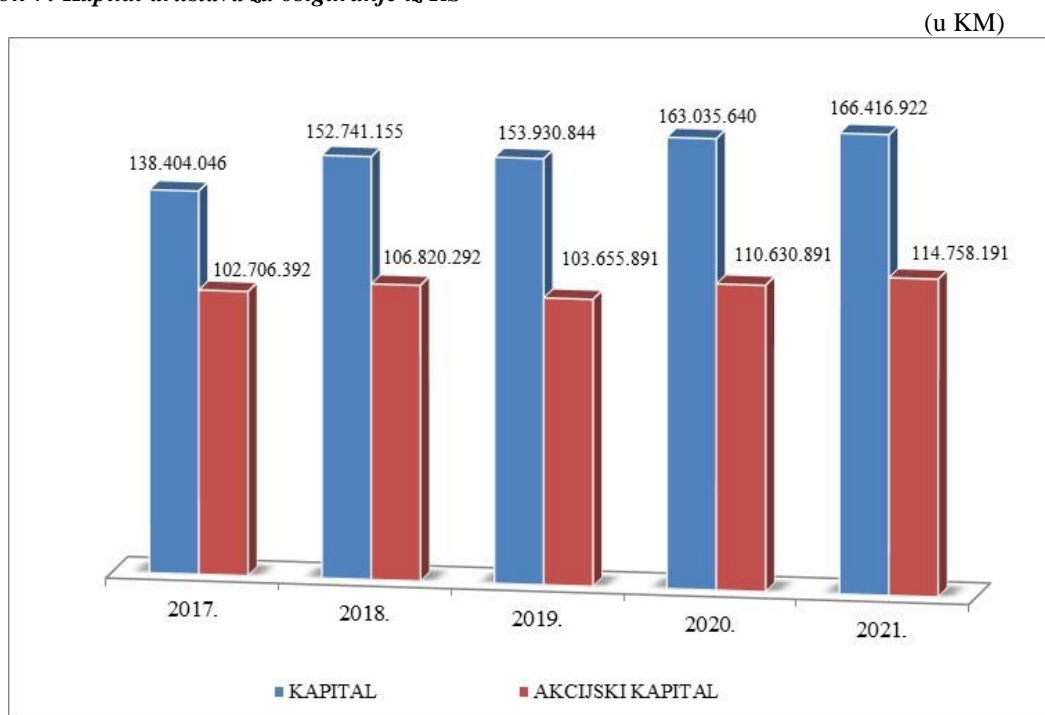
U strukturi poslovne pasive, sa stanjem na dan 31.12.2021. godine, kapital je učestvovao sa 29,5%, dugoročna rezervisanja sa 24,7% i obaveze sa 45,8%, pri čemu su tehničke rezerve (prenosne premije i rezervisane štete) činile 83,3% ukupnih obaveza. U strukturi poslovne pasive, iznosi prenosne premije i rezervisanih šteta životnih i neživotnih osiguranja učestvovali su sa 38,1%, matematičke rezerve i rezervisanja za učešće u dobitku kod životnih osiguranja sa 24,5% i kapitala sa 29,5%. Iznosi iskazani na navedenim pozicijama učestvovali su ukupno sa 92,1% u poslovnoj pasivi, a njihov međusobni odnos bio je u skladu sa djelatnošću i strukturom portfelja društava za osiguranje.

U odnosu na stanje na dan 31.12.2020. godine, kapital je povećan za 2,1%, a u okviru kojeg su povećani iznosi na stavkama osnovni kapital (3,7%) usljed povećanja akcijskog kapitala, rezerve iz dobitka (11,9%), nerealizovani dobitci po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju (33,3%), nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju (2,2%), neraspoređeni dobitak (0,2%) i gubitak do visine kapitala (34,0%) u okviru kojeg je značajnije zabilježeno povećanje na stavki gubitak tekuće godine koji su iskazala dva društva za osiguranje. U okviru pozicije kapital smanjenje je zabilježeno na stavki

revalorizacione rezerve (3,1%). Na poziciji emisiona premija nije bilo promjena iznosa, dok je iznos na poziciji emisioni gubitak na približno istom nivou (smanjenje za 0,02%).

U nastavku se daje pregled kretanja kapitala za period 2017 - 2021. godina.

Grafikon 7: Kapital društava za osiguranje iz RS

Izvor: Bilansi stanja društava za osiguranje iz RS

Na poziciji dugoročna rezervisanja zabilježen je porast od 9,0%, u okviru koje je povećan iznos matematičke rezerve za 10,0% i rezerve za učešće u dobitku životnih osiguranja za 5,5%. Iznos matematičke rezerve i rezervisanja za učešće u dobitku životnih osiguranja činili su 99,2% iskazanog iznosa dugoročnih rezervisanja. Povećanje iznosa matematičke rezerve i rezervisanja za učešće u dobitku životnih osiguranja rezultat je sazrijevanja portfelja i rasta obračunate premije životnih osiguranja, te predstavlja nastavak pozitivnog trenda.

Ukupne obaveze povećane su za 7,9%, a u okviru kojih su povećane dugoročne obaveze 3,3 puta i kratkoročne obaveze i pasivna vremenska razgraničenja za 4,9%. Na povećanje dugoročnih obaveza uticalo je povećanje obaveza po emitovanim dugoročnim dužničkim hartijama od vrijednostima kod jednog društva za osiguranje.

Iznosi prenosne premije i rezervisanih šteta životnih i neživotnih osiguranja učestvovali su sa 86,8%, dok su obaveze po osnovu šteta i ugovorenih iznosa učestvovale tek sa 0,3% u ukupno iskazanom iznosu kratkoročnih obaveza i pasivnih vremenskih razgraničenja. Na povećanje ostalih kratkoročnih obaveza (7,4%) uticalo je povećanje obaveza za premije reosiguranja i saosiguranja, obaveze po osnovu bruto zarada, te drugih obaveza iz poslovanja. Smanjenje iznosa iskazanog u okviru drugih pasivnih vremenskih razgraničenja za 3,0% povezano je sa promjenama odnosnih iznosa kod pojedinačnih društava za osiguranje i nema materijalni značaj.

2.2.2. Bilans uspjeha

Skraćena šema zbirnog bilansa uspjeha društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, za 2020. i 2021. godinu, data je u sljedećoj tabeli.

Tabela 19: Bilans uspjeha – ukupno za sva društva za osiguranje iz RS

POZICIJA	2020.	Udio	2021.	Udio	Indeks 2021/20
	Iznos (KM)		Iznos (KM)		
A. POSLOVNI PRIHODI I RASHODI					
I - Poslovni prihodi (1+2+3+4+5+6)	251.767.009	93,3%	267.259.950	94,0%	106,2
1. Prihodi od premije osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesija životnih osiguranja	26.293.818		28.346.876		107,8
2. Prihodi od premije osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesija neživotnih osiguranja	200.138.806		209.084.907		104,5
3. Prihodi po osnovu učešća saosiguranja i reosiguranja i retrocesija u naknadi šteta neživotnih osiguranja	7.379.917		7.963.327		107,9
4. Prihodi od ukidanja i smanjenja rezervisanja neživotnih osiguranja	5.514.101		8.998.712		163,2
5. Prihodi od povrata poreskih i drugih dažbina i prihodi od premija, subvencija, dotacija, donacija i sl.	382.615		386.613		101,0
6. Drugi poslovni prihodi	12.057.752		12.479.515		103,5
II - Poslovni rashodi (1+2)	222.416.051	94,7%	240.628.966	96,0%	108,2
1. Funkcionalni rashodi (1.1.+1.2.+1.3.)	125.520.165		137.718.082		109,7
1.1. Rashodi za dugoročna rezervisanja i funkcionalne doprinose	16.022.230		16.263.124		101,5
1.2. Naknade šteta, ugovorenih iznosa i premija saosiguranja i reosiguranja	11.252.206		13.960.235		124,1
1.3. Naknade šteta i ostale naknade neživotnih osiguranja	98.245.729		107.494.723		109,4
2. Troškovi sprovođenja osiguranja	96.895.886		102.910.884		106,2
III - Poslovni dobitak/gubitak (I-II)	29.350.958		26.630.984		90,7
B. FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI					
I - Finansijski prihodi	10.657.371	4,0%	11.622.509	4,1%	109,1
II - Finansijski rashodi	1.825.770	0,8%	1.542.730	0,6%	84,5
III - Finansijski dobitak/gubitak (I-II)	8.831.601		10.079.779		114,1
AB - Dobitak/gubitak redovne aktivnosti (AIII+BIII)	38.182.559		36.710.763		96,1
V. OSTALI PRIHODI I RASHODI					
I - Ostali prihodi	3.584.592	1,3%	4.243.058	1,5%	118,4
II - Ostali rashodi	5.487.958	2,3%	4.982.505	2,0%	90,8
III - Dobitak/gubitak po osnovu ostalih prihoda i rashoda (I-II)	-1.903.366		-739.447		38,8
G. PRIHODI I RASHODI OD USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI IMOVINE					
I - Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine	2.948.855	1,1%	1.045.039	0,4%	35,4
II - Rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine	3.274.704	1,4%	2.430.922	1,0%	74,2
III - Dobitak/gubitak po osnovu usklađivanja vrijednosti imovine (I-II)	-325.849		-1.385.883		425,3
D. GUBITAK POSLOVANJA KOJI SE OBUSTAVLJA					
Đ. PRIHODI PO OSNOVU PROMJENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I ISPRAVKE GREŠAKA IZ RANIJIH GODINA	420.784	0,2%	106.414	0,0%	25,3
Đ I- RASHODI PO OSNOVU PROMJENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I ISPRAVKE GREŠAKA IZ RANIJIH GODINA	754.597	0,3%	382.386	0,2%	50,7
E. DOBITAK /GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA (AB+VIII+ GIII-D+Đ-Đ1)					
Ž. TEKUĆI I ODLOŽENI POREZ NA DOBIT - Poreski rashodi perioda	3.910.983		3.809.487		97,4
Z - ODLOŽENI PORESKI RASHODI PERIODA	11.224	0,0%	12.014	0,0%	107,0
Z I - ODLOŽENI PORESKI PRIHODI PERIODA	1.418	0,0%	2.329	0,0%	164,2
I. NETO DOBITAK /NETO GUBITAK PERIODA (E-Ž-Z+ZI)=(Z I-Z 2)	31.698.742		30.415.484		96,0
1. Neto dobitak tekuće godine	31.921.546		33.072.421		103,6
2. Neto gubitak tekuće godine	222.804		2.656.937		1192,5
J. OSTALI DOBICI I GUBICI U PERIODU					
I - Dobici utvrđeni direktno u kapitalu	315.862	0,1%	175.639	0,1%	55,6
II - Gubici utvrđeni direktno u kapitalu	1.213.387	0,5%	768.941	0,3%	63,4

POZICIJA	2020.	Udio	2021.	Udio	Indeks 2021/20
	Iznos (KM)		Iznos (KM)		
III - Porez na dobitak koji se odnosi na ostale dobitke i gubitke	76.319	0,0%	52.530	0,0%	68,8
K. UKUPAN NETO REZULTAT U OBRAČUNSKOM PERIODU (I+II-JII±JIIII)	30.877.536		29.874.712		96,8
L. UKUPNI PRIHODI I DOBICI	269.772.210	100,0%	284.454.938	100,0%	105,4
Lj. UKUPNI RASHODI I GUBICI	234.983.691	100,0%	250.770.739	100,0%	106,7
M. UKUPAN BRUTO REZULTAT U OBRAČUNSKOM PERIODU	34.788.519		33.684.199		96,8
N. TEKUĆI I ODLOŽENI POREZ NA DOBIT	3.910.983		3.809.487		97,4
Nj. UKUPAN NETO REZULTAT U OBRAČUNSKOM PERIODU	30.877.536		29.874.712		96,8

Izvori: Bilans uspjeha društava za osiguranje iz RS

Ukupni prihodi, uključujući i dobitke utvrđene direktno u kapitalu, u 2021. godini, iznosili su 284.454.938 KM i bili su veći, u odnosu na 2020. godinu, za 5,4%.

Poslovni prihodi činili su 94,0% ukupnih prihoda, iznosili su 267.259.950 KM i bili su veći za 6,2%. Povećanje prihoda od premije osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesija neživotnih i životnih osiguranja povezano je sa povećanjem premije. Prihodi po osnovu učešća saosiguranja i reosiguranja i retrocesija u naknadi šteta neživotnih osiguranja povećani su za 7,9%, a u vezi je sa realizacijom zaključenih ugovora o osiguranju pokrivenih reosiguranjem (učešće reosiguravača u štetama). Povećanje prihoda od ukidanja i smanjenja rezervisanja neživotnih osiguranja proizilazi iz uticaja promjena iznosa obračunatih rezervi za štete, u odnosu na prethodni period, pri čemu je povećanje prihoda po tom osnovu bilo materijalno značajnije kod tri društva za osiguranje.

Prihodi od povrata poreskih i drugih dadžbina i prihodi od premija, subvencija, dotacija, donacija i sl. povećani su za 1,0% i učešće ovih prihoda je tek 0,14% u poslovnim prihodima. Drugi poslovni prihodi povećani su za 3,5%, usljed povećanja prihoda od provizija po osnovu reosiguranja, prihoda od regresnih potraživanja i prihoda od povećanja vrijednosti investicionih nekretnina koje se ne amortizuju.

Finansijski prihodi činili su 4,1% ukupnih prihoda i bili su veći za 9,1%, a odnose se na povećanje prihoda od kamata i prihoda od ulaganja u obveznice.

Ostali prihodi učestvovali sa 1,5% u ukupnim prihodima i bili su veći za 18,4% i odnose se na povećanje dobitaka od prodaje učešća i dugoročnih hartija od vrijednosti, naplaćenih ranije otpisanih potraživanja i ostalih prihoda.

Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine su učestvovali u ukupnim prihodima sa 0,4% i bili su manji za 64,6%, jer je u prethodnom izvještajnom periodu jedno društvo za osiguranje iskazalo značajniji iznos prihoda ostvarenih po ovom osnovu, dok u ovom izvještajnom periodu nije bilo evidentiranje navedenih prihoda. Prihodi po osnovu promjene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih godina bili su manji za 74,7%. Međutim, zbog niskog učešća u ukupnim prihodima uticaj ovih pozicija na ukupan rezultat nije imao materijalnu značajnost.

Iskazani iznos dobitaka utvrđenih direktno u kapitalu je manji za 44,4%, zbog manjeg iznosa dobitaka po osnovu smanjenja revalorizacionih rezervi na stalnim sredstvima, osim hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju.

Ukupni rashodi, uključujući i gubitke utvrđene direktno u kapitalu, iznosili su 250.770.739 KM i bili su veći za 6,7%.

Poslovni rashodi činili su 96,0% ukupnih rashoda, a iznosili su 240.628.966 KM. U strukturi poslovnih rashoda, funkcionalni rashodi su učestvovali sa 57,2% i bili su veći za 9,7% u odnosu na isti period prethodne godine. U okviru funkcionalnih rashoda povećali su se rashodi za dugoročna rezervisanja i funkcionalne doprinose za 1,5%, naknade šteta, ugovorenih iznosa i premija saosiguranja i reosiguranja životnih osiguranja za 24,1% i naknade šteta i ostale naknade neživotnih osiguranja za 9,4%.

Troškovi sprovođenja osiguranja učestvovali su sa 42,6% u poslovnim rashodima i povećani su za 6,2%, a čine ih troškovi amortizacije i rezervisanja (4,5%), troškovi materijala, energije, usluga i nematerijalni troškovi (65,5%) i troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi (30,0%). Stopa rasta troškova sprovođenja osiguranja je bila manja u odnosu na stopu rasta obračunate premije, pa stoga ovi troškovi nisu imali negativan uticaj na finansijski kapacitet društava za osiguranje za ispunjavanje obaveza po osnovu ugovora o osiguranju.

Finansijski rashodi su učestvovali u ukupnim rashodima sa 0,6%, ostali rashodi sa 2,0%, rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine sa 1,0%, rashodi po osnovu promjene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih godina sa 0,2% i gubici utvrđeni direktno u kapitalu sa 0,3%. Zbog malog učešća u ukupnim rashodima, promjene na pozicijama navedenih rashoda nisu imali materijalno značajan uticaj na ukupan neto rezultat, bez obzira na njihovu relativnu promjenu.

Poslovni dobitak iznosio je 26.630.984 KM i bio je manji za 9,3%, dok je dobitak iz redovne aktivnosti (kada se uključe finansijski prihodi i rashodi) iznosio 36.710.763 KM i bio je manji za 3,9%.

Neto rezultat perioda je dobitak u iznosu od 30.415.484 KM. Dvanaest društava za osiguranje je iskazalo neto dobitak u iznosu od 33.072.421 KM, dok su dva društva iskazala neto gubitak u iznosu od 2.656.937 KM. Ukupan neto rezultat u obračunskom periodu na nivou sektora, dobijen kao razlika ukupnih prihoda i dobitaka utvrđenih direktno u kapitalu, sa jedne strane, i ukupnih rashoda, gubitaka utvrđenih direktno u kapitalu i tekućeg i odloženog poreza na dobit, sa druge strane, bio je dobitak u iznosu od 29.874.712 KM.

2.2.3. Konsolidovani finansijski izvještaji

Od ukupno 14 društava za osiguranje, šest društava za osiguranje vrše direktnu ili indirektnu kontrolu nad jednim ili više pravnih lica ili ostvaruju značajan uticaj nad drugim pravnim licima, te su u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 94/15 i 78/20) obavezni da sastavljaju konsolidovane finansijske izvještaje povezanih pravnih lica koji čine jednu ekonomsku cjelinu.

U skladu sa prethodno navedenim, društva za osiguranje su sastavila i dostavila Agenciji konsolidovane finansijske izvještaje. Pet društava za osiguranje su, u konsolidovanim finansijskim izvještajima, iskazala dobitak u iznosu od 13.987.086 KM, dok je jedno društvo

za osiguranje iskazala gubitak u iznosu od 3.220.839 KM. Ukupan neto rezultat perioda za ova društva za osiguranje, iskazan u konsolidovanim finansijskim izvještajima, bio je pozitivan i iznosio 10.766.247 KM.

Neto rezultat iskazan u pojedinačnim revidiranim finansijskim izvještajima ovih društava za osiguranje je dobitak u iznosu od 11.333.085 KM i bio je veći za 566.838 KM od dobitka iskazanog u konsolidovanim finansijskim izvještajima.

2.3. Finansijski i tehnički pokazatelji

2.3.1. Ispunjavanje zahtjeva adekvatnosti kapitala

Društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj obavezna su da kontinuirano održavaju visinu kapitala, koja je adekvatna obimu i vrstama poslova osiguranja koje obavljaju, odnosno rizicima kojima su izložena u obavljanju poslova osiguranja.

Adekvatnost kapitala društva za osiguranje zasniva se na ispunjavanju propisanih zahtjeva, prema kojima raspoloživi kapital društva za osiguranje mora biti najmanje jednak graničnoj vrijednosti adekvatnosti raspoloživog kapitala⁵, dok bazični kapital mora biti najmanje jednak iznosu garantnog fonda⁶. Kompozitna društva za osiguranje moraju odvojeno iskazivati ispunjavanje zahtjeva adekvatnosti kapitala za životna i neživotna osiguranja.

Tabela 20: Ispunjavanje zahtjeva adekvatnosti kapitala

R.B.	Opis	2020.		2021.	
		Neživotna osiguranja	Životna osiguranja	Neživotna osiguranja	Životna osiguranja
		Iznos (KM)	Iznos (KM)	Iznos (KM)	Iznos (KM)
1.	Bazični kapital	106.523.578	17.152.208	107.654.708	18.015.723
2.	Garantni fond	71.000.000	8.000.000	73.000.000	8.000.000
3.	Više/manje bazičnog kapitala (1-2)	35.523.578	9.152.208	34.654.708	10.015.723
4.	Raspoloživi kapital	91.965.254	14.061.977	93.901.151	14.349.370
5.	Granična vrijednost adekvatnosti raspoloživog kapitala	71.000.000	8.978.345	73.000.000	9.853.411
6.	Više/manje raspoloživog kapitala (4-5)	20.965.254	5.083.633	20.901.151	4.495.959

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Ukupan bazični kapital svih društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, sa stanjem na dan 31.12.2021. godine, koji uključuje kapital i životnih i neživotnih osiguranja, iznosio je 125.670.431 KM i bio je veći od garantnog fonda za 44.670.431 KM ili 55,1%. Bazični kapital za neživotna osiguranja bio je veći od garantnog fonda za 47,5%, a za životna osiguranja za 2,25 puta.

Ukupni raspoloživi kapital svih društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj⁷, posmatrano ukupno za životna i neživotna osiguranja, utvrđen u svrhu iskazivanja ispunjavanja zahtjeva adekvatnosti kapitala, iznosio je 108.250.521 KM. Iskazano je više

⁵ Granična vrijednost adekvatnosti raspoloživog kapitala je iznos margine solventnosti ili minimalno propisani iznos akcionarskog kapitala za društva za osiguranje, a u zavisnosti koji je od ova dva iznosa veći.

⁶ Garantni fond odgovara iznosu 1/3 margine solventnosti ili minimalno propisanom iznosu akcionarskog kapitala za društva za osiguranje, a u zavisnosti koji je od ova dva iznosa veći.

⁷ Potrebno je naglasiti da se iznos kapitala, utvrđen u svrhu ispunjavanja zahtjeva adekvatnosti kapitala, razlikuje od iznosa kapitala iskazanog u bilansu stanja.

raspoloživog kapitala, u odnosu na graničnu vrijednost adekvatnosti raspoloživog kapitala, u iznosu od 25.397.110 KM (30,7%), od čega 20.901.151 KM (28,6%) više raspoloživog kapitala za neživotna osiguranja i 4.495.959 KM (45,6%) više za životna osiguranja.

Iako je na nivou sektora osiguranja Republike Srpske obezbijeđeno ispunjavanje zahtjeva adekvatnosti kapitala, jedno društvo za osiguranje kod neživotnih osiguranja nije ispunjavalo propisane zahtjeve adekvatnosti kapitala.

Nezavisno od ispunjavanja propisanih zahtjeva adekvatnosti kapitala, društva za osiguranje imaju i obavezu da iznos u visini od najmanje 50% minimalno potrebnog garantnog fonda drže u namjenski oročenom depozitu ili hartijama od vrijednosti, čiji je emitent ili garant Bosna i Hercegovina, Republika Srpska ili Centralna banka BiH. Ova sredstva služe za zaštitu interesa osiguranika i korisnika osiguranja, te se ne mogu koristiti u drugu svrhu. Sva društva za osiguranje ispunjavala su ovaj zahtjev, odnosno imala su zahtijevano pokriće u navedenim sredstvima.

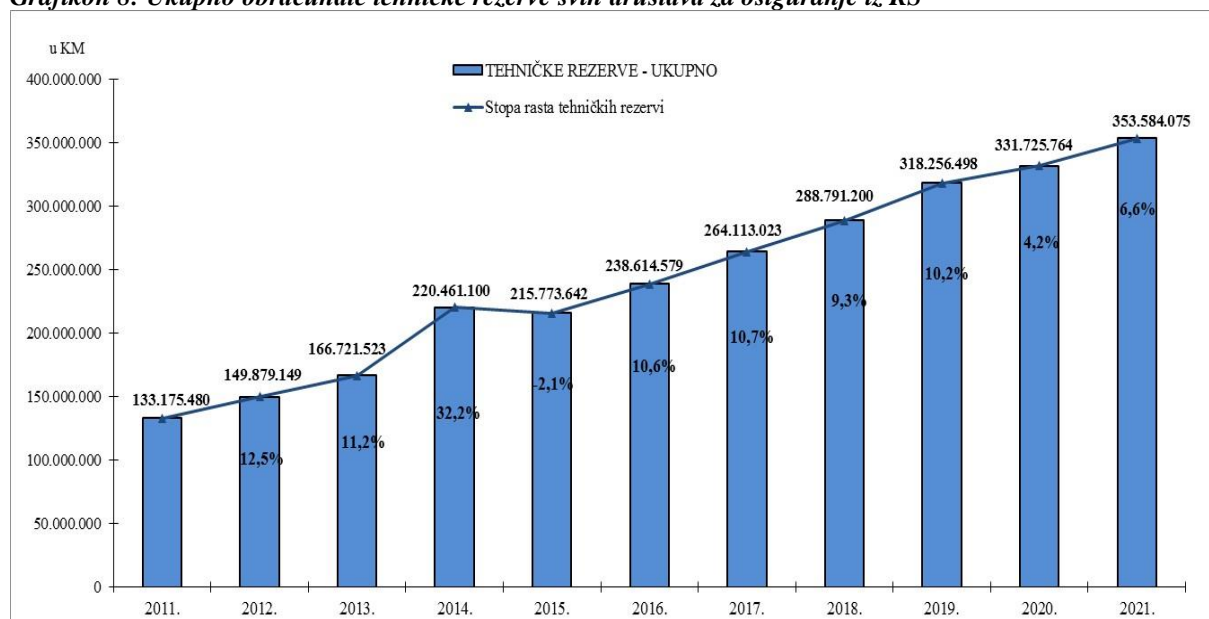
2.3.2. Obračun i pokrivenost tehničkih rezervi propisanim oblicima aktive

2.3.2.1. Ukupno obračunate tehničke rezerve

Aktuarski zasnovan obračun tehničkih rezervi je bitan preduslov za održavanje solventnosti društava za osiguranje, čime se doprinosi boljoj zaštiti interesa osiguranika i korisnika osiguranja, kao i jačanju povjerenja u djelatnost osiguranja. Pravila obračuna tehničkih rezervi propisana su podzakonskim aktima Agencije, a njihova adekvatna primjena predmet je kontrole, kako ovlašćenih aktuara, tako i Agencije, kroz obavezne izvještaje koje društva za osiguranje dostavljaju periodično i kroz posredni i neposredni nadzor.

U narednom grafikonu ilustruje se pregled ukupno obračunatih tehničkih rezervi svih društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, za period 2011 - 2021. godina.

Grafikon 8: Ukupno obračunate tehničke rezerve svih društava za osiguranje iz RS

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Na dan 31.12.2021. godine, ukupno obračunate tehničke rezerve svih društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj bile su veće za 6,6%, u odnosu na isti dan prethodne godine.

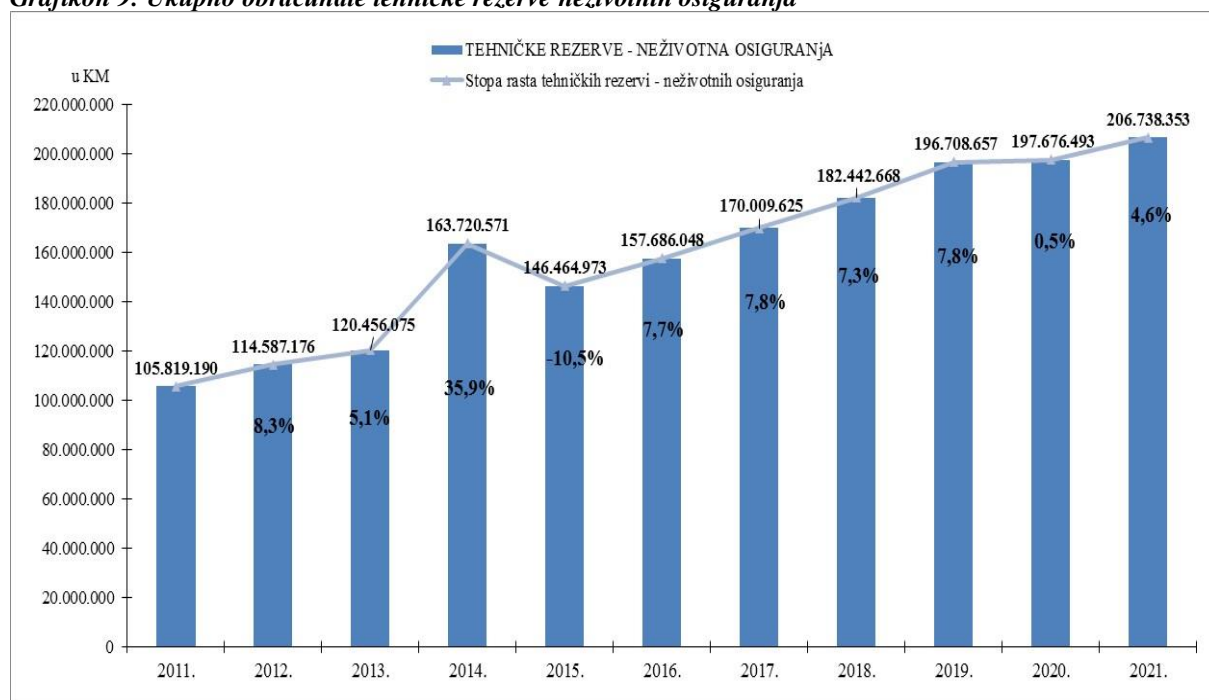
Radi održavanja finansijske sposobnosti izvršavanja obaveza po osnovu isplate odšteta i drugih naknada iz ugovora o osiguranju, društvo za osiguranje je dužno da sredstva za pokriće tehničkih rezervi ulaže u propisane oblike sredstava, uz primjenu principa sigurnosti, profitabilnosti, te vodeći računa o disperziji ulaganja.

S obzirom da se primjenjuju različiti uslovi i ograničenja ulaganja kod životnih i neživotnih osiguranja, u nastavku se daje odvojena analiza ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi.

2.3.2.2. Obračun i sredstva za pokriće tehničkih rezervi neživotnih osiguranja

Ukupno obračunate tehničke rezerve neživotnih osiguranja, u periodu od 2011. do 2021. godine, prikazane su u narednom grafikonu.

Grafikon 9: Ukupno obračunate tehničke rezerve neživotnih osiguranja

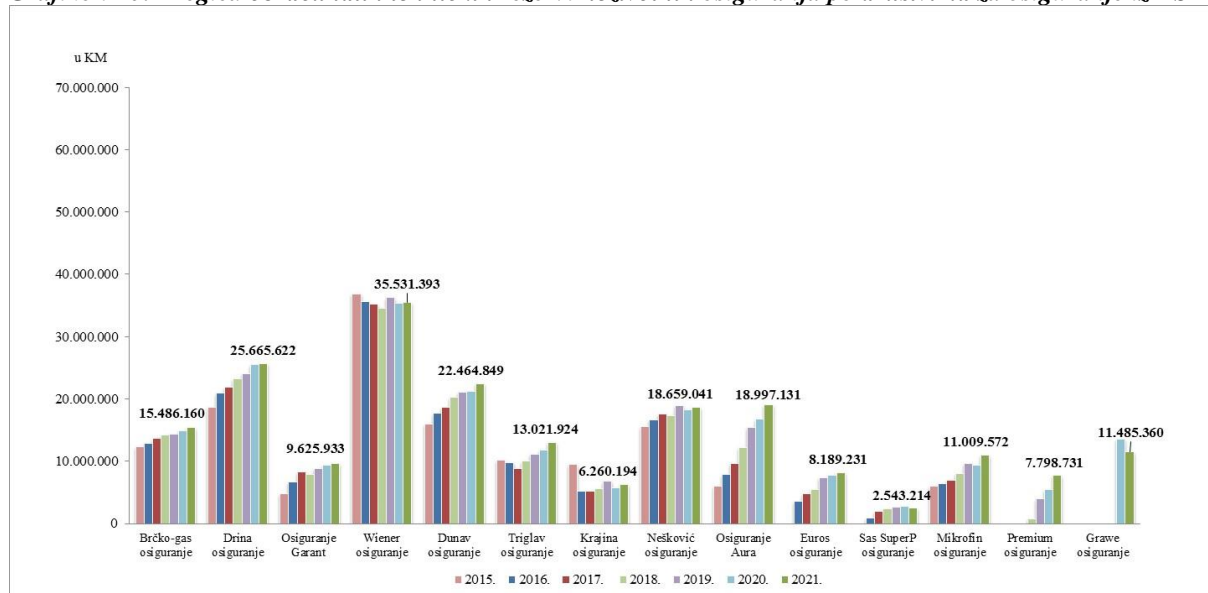

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Ukupno obračunate tehničke rezerve neživotnih osiguranja, sa stanjem na dan 31.12.2021. godine, iznosile su 206.738.353 KM i bile su veće, u odnosu na isti dan prethodne godine, za 4,6%.

U narednom grafikonu prikazane su obračunate tehničke rezerve neživotnih osiguranja pojedinačno, po društvima za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Grafikon 10: Pregled obračunatih tehničkih rezervi neživotnih osiguranja po društvima za osiguranje iz RS

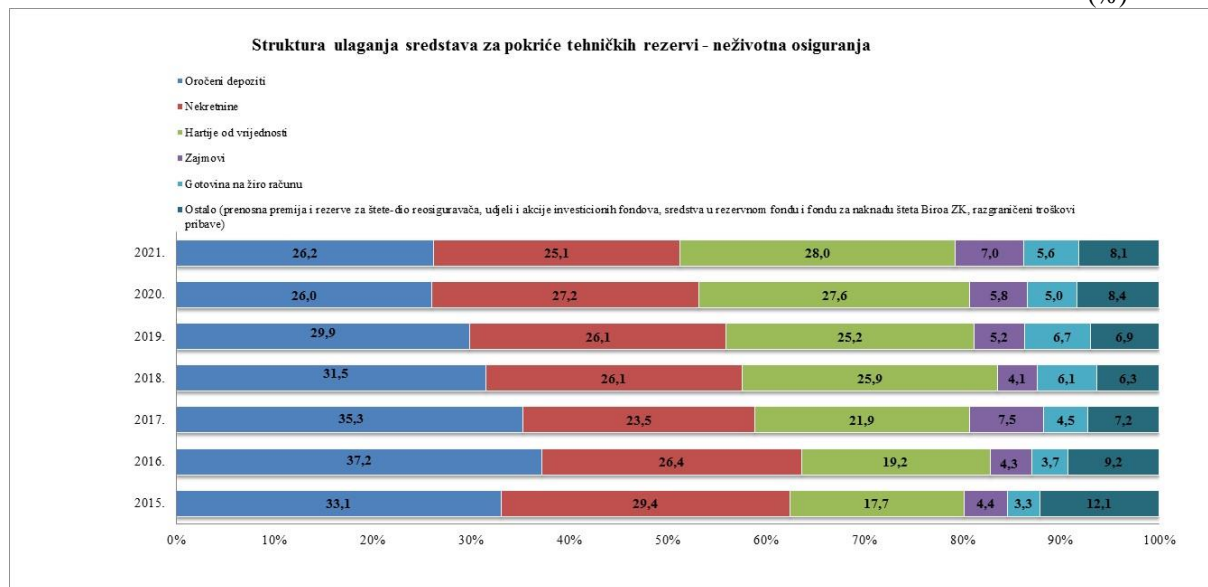
Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Iz grafikona se vidi da je, sa stanjem na dan 31.12.2021. godine, iznos obračunatih tehničkih rezervi kod dva društva za osiguranje manji, u odnosu na isti dan prethodne godine, a što je uzrokovano smanjenjem rezervi za štete, te smanjenjem iznosa obračunate prenosne premije zbog manjeg iznosa obračunate premije.

U narednom grafikonu prikazana je struktura ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi neživotnih osiguranja.

Grafikon 11: Struktura ulaganja sredstava za pokriće ukupno obračunatih tehničkih rezervi neživotnih osiguranja

(%)

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

U strukturi ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi neživotnih osiguranja, najznačajnije učešće imali su oročeni depoziti, nekretnine i hartije od vrijednosti, sa ukupnim učešćem od 79,3%.

Sa stanjem na dan 31.12.2021. godine, jedno društva za osiguranje iskazalo je nedostatak sredstava za pokriće tehničkih rezervi. Kod ostalih društava koja se bave neživotnim

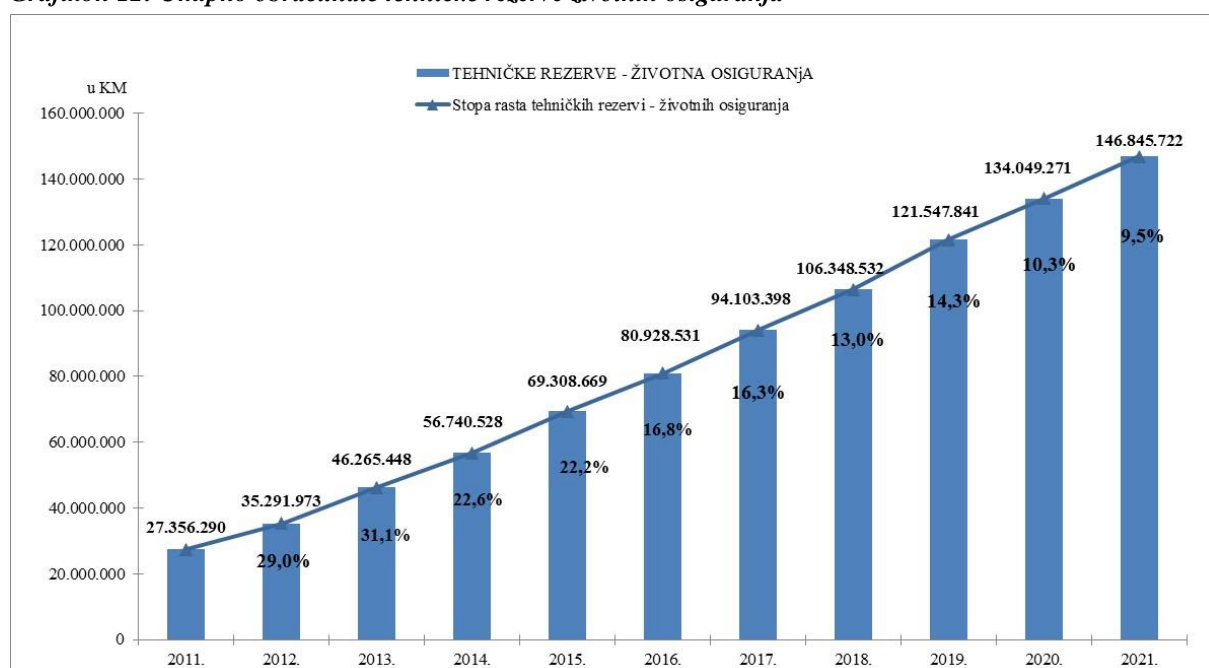
osiguranjima obezbijedena je kvantitativna i kvalitativna usklađenost sa propisanim zahtjevima pokrića tehničkih rezervi.

2.3.2.3. Obračun i sredstva za pokriće tehničkih rezervi životnih osiguranja

Tehničke rezerve životnih osiguranja karakteriše rast uzrokovan rastom premije životnih osiguranja i sazrijevanjem portfelja.

U narednom grafikonu su prikazane obračunate tehničke rezerve životnih osiguranja za period 2011 – 2021. godina.

Grafikon 12: Ukupno obračunate tehničke rezerve životnih osiguranja

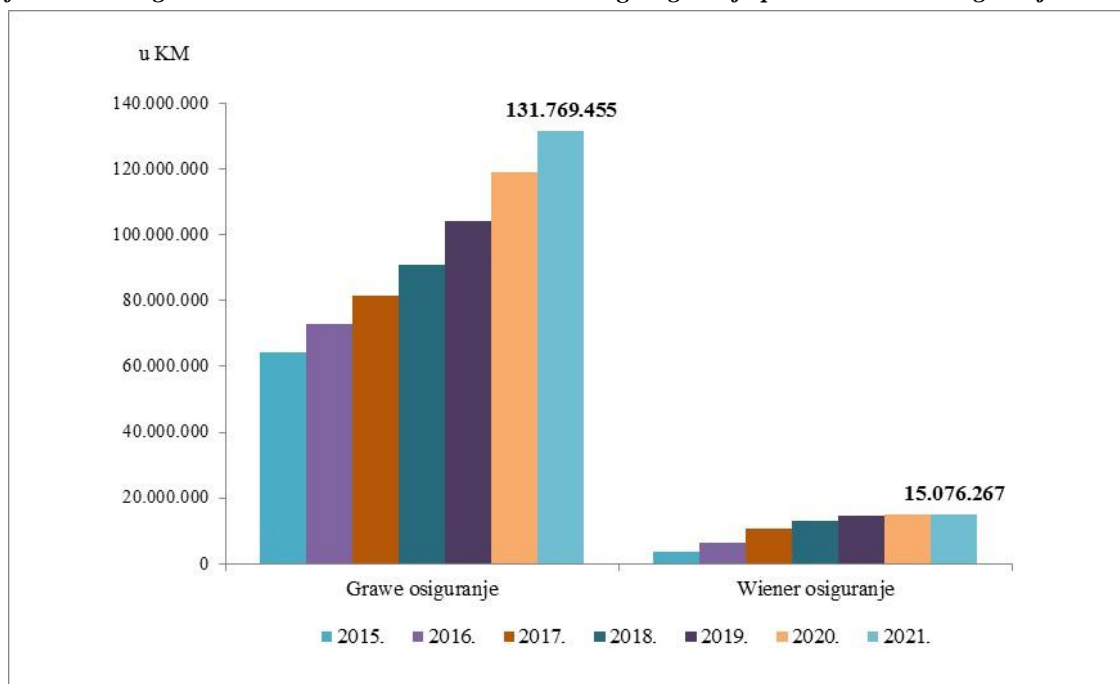

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Ukupno obračunate tehničke rezerve životnih osiguranja, sa stanjem na dan 31.12.2021. godine, iznosile su 146.845.722 KM i bile su veće, u odnosu na isti dan prethodne godine, za 9,5%.

U narednom grafikonu prikazane su obračunate tehničke rezerve životnih osiguranja, pojedinačno po društvima za osiguranje.

Grafikon 13: Pregled obračunatih tehničkih rezervi životnog osiguranja po društvima za osiguranje iz RS

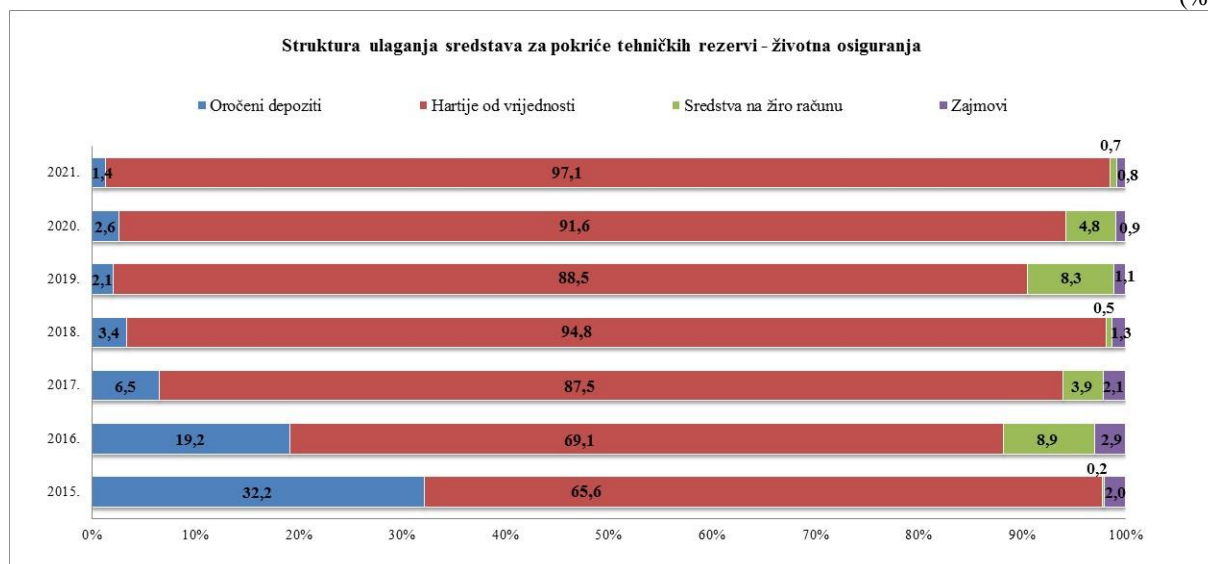
Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Razlika u iznosu obračunatih tehničkih rezervi životnih osiguranja između pojedinačnih društava za osiguranje je srazmjerna učešću ovih društava u ukupnoj premiji životnih osiguranja.

Naredni grafikon prikazuje strukturu ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi životnih osiguranja.

Grafikon 14: Struktura ulaganja sredstava za pokriće ukupno obračunatih tehničkih rezervi životnih osiguranja

(%)

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

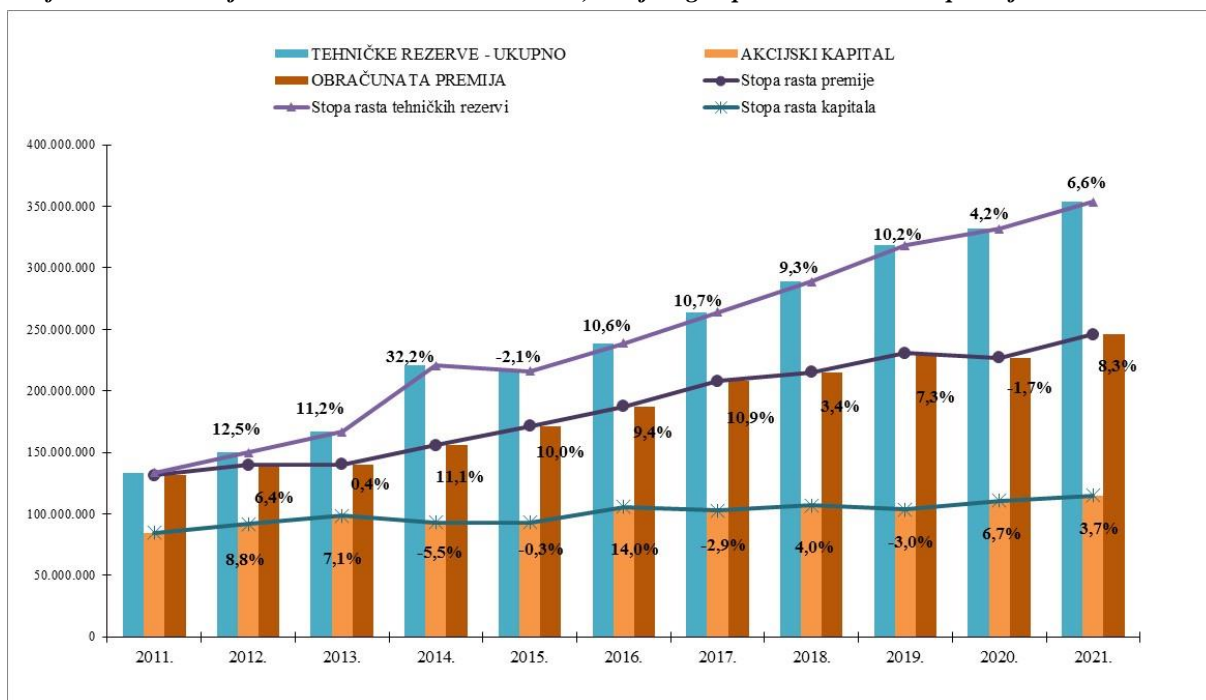
U strukturi ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi životnih osiguranja najznačajnije učešće imale su hartije od vrijednosti, prvenstveno obveznice čiji je emitent Republika Srpska. Kod društava koja se bave životnim osiguranjima kontinuirano je obezbijedena kvantitativna i

kvalitativna usklađenost sa propisanim zahtjevima pokriva tehničkih rezervi životnih osiguranja.

2.3.3. Komparativni pregled ključnih pokazatelja

U narednom grafikonu prikazano je poređenje ukupnih iznosa obračunatih tehničkih rezervi, obračunate premije i akcijskog kapitala, za period 2011 - 2021. godina.

Grafikon 15: Kretanje obračunatih tehničkih rezervi, akcijskog kapitala i obračunate premije

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Podaci iz prethodnog grafikona ukazuju na rast premije, tehničkih rezervi i akcijskog kapitala, u izvještajnom periodu. Sa stanjem na dan 31.12.2021. godine, ukupan iznos obračunatih tehničkih rezervi bio je veći od ukupno obračunate premije za 44,0%, na šta je značajan uticaj imao rast i sazrijevanje portfelja životnih osiguranja, te povezano povećanje iznosa matematičke rezerve.

2.3.4. Pokazatelji o isplaćenim odštetama i drugim naknadama iz osiguranja

U nastavku se daju osnovni podaci u vezi sa rješavanjem i isplatom odšteta i drugih naknada po osnovu ugovora o osiguranju (u daljem tekstu: obaveze iz osiguranja). U 2021. godini, društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj su, osiguranicima i korisnicima osiguranja, isplatila 84.792.252 KM, što u odnosu na 2020. godinu, kada je suma isplaćenih obaveza iz osiguranja iznosila 78.232.812 KM, predstavlja povećanje za 6.559.440 KM ili 8,4%.

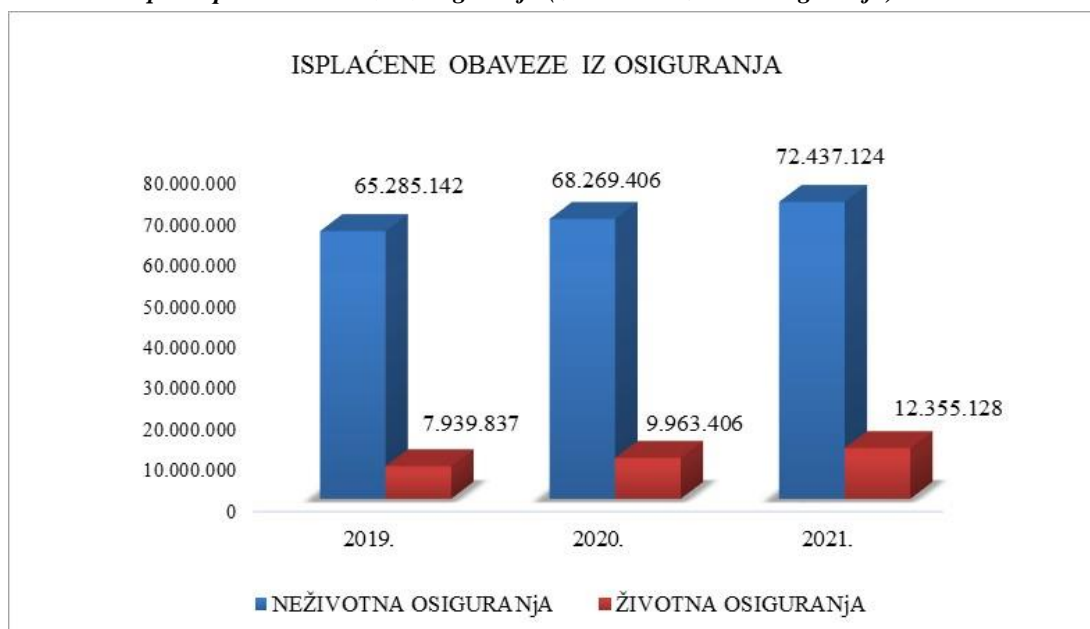
Tabela 21: Iznos ukupno isplaćenih obaveza iz osiguranja po vrstama osiguranja

VRSTE OSIGURANJA	2019.	2020.	2021.
	Iznos (KM)	Iznos (KM)	Iznos (KM)
Osiguranje nezgode	6.208.196	6.742.963	7.861.502
Zdravstveno osiguranje	593.636	543.890	419.107
Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih vozila	10.308.725	10.924.792	11.413.145
Osiguranje vozila koja se kreću po šinama			9.128
Osiguranje plovila		2.432	

VRSTE OSIGURANJA	2019.	2020.	2021.
	Iznos (KM)	Iznos (KM)	Iznos (KM)
Osiguranje robe u prevozu	41.470	42.065	59.205
Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	2.369.581	5.052.087	3.542.487
Osiguranje ostalih šteta na imovini	2.305.838	1.594.433	2.718.311
Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila	42.896.615	42.627.999	45.013.911
Osiguranje od opšte građanske odgovornosti	355.513	208.926	622.739
Osiguranje kredita	49.710	215.193	622.419
Osiguranje garancija	861		
Osiguranje od različitih finansijskih gubitaka	150.880	308.459	148.908
Osiguranje pomoći	4.117	6.169	6.260
UKUPNO NEŽIVOTNA OSIGURANJA	65.285.142	68.269.406	72.437.124
Životno osiguranje	6.665.206	8.910.634	11.109.990
Rente	2.992	16.285	28.645
Dodatna osiguranja uz osiguranje života	1.271.639	1.036.488	1.216.493
UKUPNO ŽIVOTNA OSIGURANJA	7.939.837	9.963.406	12.355.128
UKUPNO	73.224.979	78.232.812	84.792.252

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Grafikon 16: Ukupno isplaćene obaveze iz osiguranja (životna i neživotna osiguranja)

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

U narednoj tabeli prikazani su pokazatelji efikasnosti u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja, odvojeno za životna i neživotna osiguranja.

Tabela 22: Efikasnost u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja

Opis	2019.	2020.	2021.
Stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja u neživotnim osiguranjima (%)	85,1	85,0	86,4
Stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja u životnim osiguranjima (%)	87,3	87,4	87,1
Stopa efikasnosti u isplati obaveza iz osiguranja u neživotnim osiguranjima (%)	99,0	99,0	99,3
Stopa efikasnosti u isplati obaveza iz osiguranja u životnim osiguranjima (%)	100,0	100,0	100,0

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja predstavlja odnos broja ukupno riješenih i ukupno evidentiranih zahtjeva. Stopa isplate obaveza iz osiguranja predstavlja odnos broja

ukupno isplaćenih i ukupno riješenih odštetnih zahtjeva. U posmatranom periodu nije bilo značajnijih promjena stopa efikasnosti u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja.

Stope efikasnosti u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja za osiguranje od odgovornosti za motorna vozila u 2021. godini, po društvima za osiguranje, prikazane su u narednoj tabeli.

Tabela 23: Efikasnost u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja za osiguranje od odgovornosti za motorna vozila

R.B.	Društvo za osiguranje	Stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja (%)	Stopa efikasnosti u isplati obaveza iz osiguranja (%)
1.	D.D. Brčko-gas osiguranje	81,9	100,0
2.	Grawe osiguranje a.d.	75,9	100,0
3.	Euros osiguranje a.d.	78,5	98,9
4.	Drina osiguranje a.d.	81,4	100,0
5.	Dunav osiguranje a.d.	82,1	100,0
6.	Wiener osiguranje a.d.	79,0	97,8
7.	Krajina osiguranje a.d.	61,3	76,0
8.	Mikrofin osiguranje a.d.	93,1	100,0
9.	Nešković osiguranje a.d.	77,7	100,0
10.	Osiguranje Aura a.d.	93,3	100,0
11.	Osiguranje Garant d.d.	69,8	99,8
12.	Premium osiguranje a.d.	94,3	100,0
13.	Triglav osiguranje a.d.	82,4	99,2
14.	SAS-SuperP OSIGURANJE a.d.	93,5	100,0
	UKUPNO:	82,5	99,0

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Potrebno je napomenuti da stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja, zavisi i od objektivnih faktora na koje društvo za osiguranje nije u mogućnosti da utiče (npr. starosti portfelja društva za osiguranje, načina evidentiranja odštetnih zahtjeva, broja odštetnih zahtjeva u sudskom sporu i zahtjeva sa nepotpunom dokumentacijom i sl), te da bi bila mjerodavan pokazatelj potrebno je posmatrati zajedno sa ostalim pokazateljima.

2.3.5. Tehnički rezultat

Tehnički rezultat, prikazan u narednoj tabeli, utvrđen je kao razlika mjerodavnih premija u samopridržaju i mjerodavnih šteta u samopridržaju, uzimajući u obzir promjene kod ostalih tehničkih rezervi, a kod životnih osiguranja u obračun se uzima i rezultat ostvaren ulaganjem sredstava. Za obračun tehničkog rezultata korišćeni su zbirni iznosi naprijed navedenih pozicija iz izvještaja svih društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Tabela 24: Tehnički rezultat

R.B.	Vrste osiguranja	2019.	2020.	2021.
		Iznos (KM)	Iznos (KM)	Iznos (KM)
1.	Osiguranje nezgode	7.046.566	6.560.457	5.565.633
2.	Zdravstveno osiguranje	1.516.229	616.291	961.597
3.	Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih vozila	2.199.504	3.007.944	3.066.876
4.	Osiguranje vozila koja se kreću po šinama	0	7.367	5.487
5.	Osiguranje vazduhoplova	0	1.170	24.136
6.	Osiguranje plovila	-5.523	16.543	-10.161
7.	Osiguranje robe u prevozu	404.643	422.073	159.386
8.	Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	-932.551	3.118.457	2.530.256
9.	Osiguranje ostalih šteta na imovini	2.670.515	3.099.589	2.881.980

R.B.	Vrste osiguranja	2019.	2020.	2021.
		Iznos (KM)	Iznos (KM)	Iznos (KM)
10.	Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila	95.696.943	96.582.821	101.574.408
11.	Osiguranje od građanske odgovornosti za vazduhoplove	28.971	39.780	91.364
12.	Osiguranje od opšte odgovornosti za brodove	3.962	6.280	9.509
13.	Osiguranje od opšte građanske odgovornosti	-187.905	1.135.853	724.931
14.	Osiguranje kredita	190.235	358.213	412.026
15.	Osiguranje garancija	13.628	13.282	15.048
16.	Osiguranje od različitih finansijskih gubitaka	243.498	324.295	464.817
17.	Osiguranje troškova pravne zaštite	0	0	171
18.	Osiguranje pomoći	-12.530	18.525	7.204
	NEŽIVOTNA OSIGURANJA	108.876.185	115.328.942	118.484.669
19.	ŽIVOTNO OSIGURANJE	7.629.282	8.257.368	8.655.323
	UKUPNO	116.505.467	123.586.310	127.139.992

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Ukupan tehnički rezultat, u 2021. godini bio je pozitivan, što ukazuje da je ukupna premija bila dovoljna za izmirenje obaveza prema osiguranicima, korisnicima osiguranja i trećim oštećenim licima. Posmatrano pojedinačno po vrstama osiguranja, kod osiguranja plovila tehnički rezultat je bio negativan, a koji materijalno nije značajan.

2.3.6. Racio šteta, racio troškova i kombinovani racio

Racio šteta predstavlja odnos mjerodavnih šteta i mjerodavne premije, dok racio troškova predstavlja učešće troškova sprovođenja osiguranja u obračunatoj premiji. Kombinovani racio pokazuje rezultat poslovanja prije uključivanja rezultata od ulaganja, a računa se kao zbir racia troškova i racia šteta.

U narednom tabelarnom pregledu prikazani su racio šteta, racio troškova i kombinovani racio za neživotna osiguranja, izračunati na osnovu zbirnih iznosa naprijed navedenih pozicija iz izvještaja društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Tabela 25: Racio šteta, racio troškova i kombinovani racio

O P I S	2019.	2020.	2021.
Racio šteta (%)	36,1	34,9	35,1
Racio troškova (%)	41,6	42,4	39,4
Kombinovani racio (%)	77,7	77,3	74,6

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Ukoliko je kombinovani racio manji od 100, razlika između 100 i kombinovanog racia predstavlja pozitivan rezultat iz poslova osiguranja, a ukoliko je kombinovani racio veći od 100, ta razlika predstavlja negativan rezultat iz poslova osiguranja.

Sa stanjem na dan 31.12.2021. godine, kombinovani racio je bio ispod 100, što znači da je ostvaren pozitivan rezultat iz poslova osiguranja. Povećanje racia šteta je povezano sa povećanjem iznosa isplaćenih obaveza iz osiguranja, dok je manji rast troškova sprovođenja osiguranja u odnosu na rast obračunate premije rezultiralo smanjenjem racia troškova.

2.3.7. Pokazatelji rentabilnosti

U narednom tabelarnom pregledu prikazana je rentabilnost imovine i rentabilnost vlastitih sredstava, izračunata na osnovu zbirnih iznosa pozicija iz izvještaja društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Tabela 26: Pokazatelji rentabilnosti

O P I S	2019.	2020.	2021.
Povrat na aktivu (ROA %)	5,3	6,0	5,4
Povrat na ukupni kapital (ROE %)	17,1	20,0	18,5

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Pokazatelj rentabilnosti imovine (ROA) računa se kao odnos neto rezultata perioda i prosječne aktive, a predstavlja mjeru prinosa na ukupnu aktivu. Pokazatelj rentabilnosti kapitala (ROE) predstavlja odnos između neto rezultata perioda i prosječnog kapitala, a pokazuje koliki je povrat na uloženi vlastiti kapital. Smanjenje vrijednosti navedenih pokazatelja proizilazi iz smanjenja iznosa neto rezultata perioda, uz istovremeni, ali niži, porast prosječnih iznosa aktive i kapitala. Nezavisno od navedenog rentabilnost je i dalje na zadovoljavajućem nivou.

2.3.8. Ostali pokazatelji poslovanja

U narednom tabelarnom pregledu prikazani su ostali pokazatelji poslovanja, izračunati na osnovu zbirnih iznosa pozicija iz izvještaja društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Tabela 27: Ostali pokazatelji poslovanja

O P I S	2019.	2020.	2021.
Premija po zaposlenom (KM)	148.589	142.983	156.243
Ukupan prihod po zaposlenom (KM)	166.034	169.897	180.839
Dobit po zaposlenom (KM)	16.838	19.987	19.348
Dobit/Ukupan prihod (%)	10,1	11,8	10,7
Racio solventnosti (%)	74,2	80,5	75,8
Opšta likvidnost (%)	5,0	5,1	4,6

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Sa stanjem na dan 31.12.2021. godine, premija po zaposlenom i ukupan prihod po zaposlenom su bili veći, u odnosu na isti dan prethodne godine, što proizilazi iz većeg iznosa obračunate premije i ukupnih prihoda. Dobit po zaposlenom je manja iz razloga što je i neto rezultat i broj zaposlenih manji u odnosu na prethodnu godinu. Iako je smanjen, racio solventnosti i dalje pokazuje da solventnost nije bila ugrožena. Koeficijent opšte likvidnosti bio je značajno veći od 1, što odražava sposobnost izmirenja obaveza u rokovima dospjeća.

3. DOBROVOLJNO PENZIJSKO OSIGURANJE

3.1.1. Društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom

Djelatnost dobrovoljnog penzijskog osiguranja, u izvještajnom periodu, obavljalo je jedno društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom, a to je: Društvo za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom a.d. Banja Luka.

Prema strukturi vlasništva, sa stanjem na dan 31.12.2021. godine, Društvo za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom a.d. Banja Luka je bilo u većinskom stranom vlasništvu sa učešćem od 67% u ukupnom kapitalu („Triglav pokojninska družba“ d.d. Ljubljana 34%, „European Bank for Reconstruction and Development“ 16,5% te „Enterprise Expansion Fund“ 16,5%) i domaćem vlasništvu od 33% (Penzijski rezervni fond Republike Srpske a.d. Banja Luka).

U narednoj tabeli je prikazana skraćena šema bilansa stanja društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom, sa stanjem na dan 31.12.2020. i 31.12.2021. godine.

Tabela 28: Bilans stanja društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom

POZICIJA	31.12. 2020.	%	31.12.2021.	%	Indeks 2021/20
	Iznos (KM)		Iznos (KM)		
AKTIVA					
A. STALNA SREDSTVA	1.087.542	41,2	1.232.155	45,3	113,3
I - Nematerijalna sredstva	4.608	0,2	3.899	0,1	84,6
II - Nekretnine, postrojenja, oprema i investicione nekretnine	82.934	3,1	65.397	2,4	78,9
III - Biološka sredstva i sredstva kulture					
IV - Dugoročni finansijski plasmani	1.000.000	37,9	1.162.859	42,8	116,3
V - Odložena poreska sredstva					
B. TEKUĆA SREDSTVA	1.550.296	58,8	1.488.375	54,7	96,0
I - Zalihe, stalna sredstva i sredstva obustavljenog poslovanja namijenjena prodaji					
II - Kratkoročna potraživanja, kratkoročni plasmani i gotovina	1.550.296	58,8	1.488.375	54,7	96,0
III - Odložena poreska sredstva					
V. POSLOVNA SREDSTVA	2.637.838	100,0	2.720.530	100,0	103,1
G. GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA					
D. POSLOVNA AKTIVA	2.637.838	100,0	2.720.530	100,0	103,1
Đ. VANBILANSNA AKTIVA					
E. UKUPNA AKTIVA	2.637.838	100,0	2.720.530	100,0	103,1
PASIVA					
A. KAPITAL	2.566.775	97,3	2.618.069	96,3	102,0
I - Osnovni kapital	4.400.000	166,8	4.400.000	161,7	100,0
II - Upisani neplaćeni kapital					
III - Emisiona premija					
IV - Emisioni gubitak					
V - Rezerve					
VI - Revalorizacione rezerve					
VII - Nerealizovani dobitci po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	0	0,0	97.267	3,6	-
VIII - Nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	194	0,0	0	0,0	-
IX - Neraspoređeni dobitak					
X - Gubitak do visine kapitala	1.833.031	69,5	1.879.198	69,1	102,5
1. Gubitak ranijih godina	1.374.636	52,1	1.833.031	67,4	133,3
2. Gubitak tekuće godine	458.395	17,4	46.167	1,7	10,1
B. REZERVISANJA, ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE I RAZGRANIČENI PRIHODI	760	0,0	842	0,0	110,8
V. OBAVEZE	70.303	2,7	101.619	3,7	144,5
I - Dugoročne obaveze	0	0,0	54.659	2,0	-

POZICIJA	31.12. 2020.	%	31.12.2021.	%	Indeks 2021/20
	Iznos (KM)		Iznos (KM)		
II - Kratkoročne obaveze	70.303	2,7	46.960	1,7	66,8
G. POSLOVNA PASIVA	2.637.838	100,0	2.720.530	100,0	103,1
D. VANBILANSNA PASIVA					
Đ. UKUPNA PASIVA	2.637.838	100,0	2.720.530	100,0	103,1

Izvor: Finansijski izvještaji

Vrijednost poslovne aktive i pasive sa stanjem na dan 31.12.2021. godine iznosila je 2.720.530 KM i u odnosu na stanje na dan 31.12.2020. godine, bila je veća za 82.692 KM ili 3,1%. U strukturi poslovne aktive stalna sredstva učestvuju sa 45,3%, a tekuće sredstva sa 54,7%.

Stalna sredstva su se povećala 13,3%, a čine ih nematerijalna sredstva (0,3%), nekretnine, postrojenja, oprema i investicione nekretnine (5,3%), te dugoročni finansijski plasmani (94,4%). Dugoročni finansijski plasmani povećali su se za 16,3%, a odnosili su se na učešće u kapitalu drugih pravnih lica (4,7% ukupnih dugoročnih finansijskih plasmana) i finansijska sredstva raspoloživa za prodaju - obveznice čiji je emitent Republika Srpska (95,3% ukupnih dugoročnih finansijskih plasmana). Tekuća sredstva su se smanjila za 4,0%, a čine ih kratkoročna potraživanja (3,0%), kratkoročni finansijski plasmani (91,5%), gotovina (4,0%), te aktivna vremenska razgraničenja (1,5%). Kratkoročni finansijski plasmani su se odnosili na finansijska sredstva označena po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (udjeli u otvorenim investicionim fondovima) i na oročene depozite.

U poslovnoj pasivi, kapital je učestvovao sa 96,3%, a obaveze sa 3,7%. Kapital je iznosio 2.618.069 KM i bio je manji od iznosa akcionarskog kapitala za iznos ostvarenog gubitka do visine kapitala u iznosu od 1.879.198 KM uvećanog za iznos nerealizovanih dobitaka po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju u iznosu od 97.267 KM. Obaveze su se povećale za 44,5%, a odnosile su se na dugoročne obaveze po finansijskom lizingu i kratkoročne obaveze. Povećanje obaveza nema materijalnu značajnost zbog malog učešća ove pozicije u poslovnoj pasivi (3,7%).

U narednoj tabeli prikazana je skraćena šema bilansa uspjeha društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom, za 2020. i 2021. godinu.

Tabela 29: Bilans uspjeha društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom

POZICIJA	2020.	%	2021.	%	Indeks 2021/20
	Iznos (KM)		Iznos (KM)		
A. POSLOVNI PRIHODI I RASHODI					
I - Poslovni prihodi	219.339	75,4	425.726	80,8	194,1
II - Poslovni rashodi	728.370	97,2	556.623	97,1	76,4
B. POSLOVNI DOBITAK					
V. POSLOVNI GUBITAK	509.031		130.897		25,7
G. FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI					
I - Finansijski prihodi	45.407	15,6	43.942	8,3	96,8
II - Finansijski rashodi	220	0,0	3.581	0,6	1.627,7
D. DOBITAK REDOVNE AKTIVNOSTI					
Đ. GUBITAK REDOVNE AKTIVNOSTI	463.844		90.536		19,5
E. OSTALI PRIHODI I RASHODI					
I - Ostali prihodi	2.030	0,7	672	0,1	33,1
II - Ostali rashodi	760	0,1	82	0,0	10,8

POZICIJA	2020.	%	2021.	%	Indeks 2021/20
	Iznos (KM)		Iznos (KM)		
Ž. DOBITAK PO OSNOVU OSTALIH PRIHODA I RASHODA	1.270		590		46,5
Z. GUBITAK PO OSNOVU OSTALIH PRIHODA I RASHODA					
I. PRIHODI I RASHODI OD USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI IMOVINE					
I - Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine	24.179	8,3	57.041	10,8	235,9
II - Rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine	20.000	2,7	13.262	2,3	66,3
J. DOBITAK PO OSNOVU USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI IMOVINE	4.179	0,0	43.779		1.047,6
K. GUBITAK PO OSNOVU USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI IMOVINE					
L. NETO DOBITAK I NETO GUBITAK PERIODA					
I - Neto dobitak perioda					
II -Neto gubitak perioda	458.395		46.167		10,1
UKUPNI PRIHODI	290.955	100,0	527.381	100,0	181,3
UKUPNI RASHODI	749.350	100,0	573.548	100,0	76,5

Izvor:Finansijski izvještaji

Ukupni prihodi, u 2021. godini, su iznosili 527.381 KM, a u okviru kojih su poslovni prihodi učestvovali sa 80,8% (prihodi od ulaznih naknada i naknada za upravljanje društvom), finansijski prihodi sa 8,3%, prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine sa 10,8% te ostali prihodi sa 0,1%. Na povećanje poslovnih prihoda (94,1%) imalo je značajnije povećanje prihoda od naknada za upravljanjem društvom, te povećanje prihoda od ulaznih naknada. Finansijski prihodi su manji za 3,2%, a čine ih prihodi od kamata na obveznice, prihodi od kamata na depozite i prihodi od amortizacije diskonta. Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine se odnose na prihode od usklađivanja vrijednosti kratkoročnih finansijskih plasmana, dok smanjenje ostali prihoda, s obzirom na njihovo učešće od 0,1% u ukupnim prihodima, nije materijalno značajno.

Ukupni rashodi su iznosili 573.548 KM, a činili su ih poslovni rashodi (97,1%) finansijski rashodi (0,6%), rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine (2,3%) i ostali rashodi (82 KM). Poslovni rashodi su se smanjili za 23,6%, a na što je uglavnom uticalo smanjenje stavki troškovi zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda i troškovi proizvodnih usluga. Nominalno posmatrano iznosi na pozicijama finansijskih rashoda, rashoda od usklađivanja vrijednosti imovine i ostalih rashoda, nemaju materijalni značaj na promjenu neto rezultata, bez obzira na njihove relativne promjene.

Neto rezultat perioda je gubitak u iznosu od 46.167 KM i manji je za 89,9% u odnosu na isti period prethodne godine.

3.1.2. Dobrovoljni penzijski fond

U okviru djelatnosti dobrovoljnog penzijskog osiguranja, organizovan je jedan dobrovoljni penzijski fond, a to je: Evropski dobrovoljni penzijski fond Banja Luka (u daljem tekstu: fond). Ovim fondom upravlja Društvo za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom a.d. Banja Luka. Fond je organizovan, kao otvoreni dobrovoljni penzijski fond, radi

prikupljanja novčanih sredstava dobrovoljnom uplatom penzijskog doprinosa od strane obveznika uplate i ulaganja tih sredstava s ciljem povećanja vrijednosti imovine.

Sa stanjem na dan 31.12.2021. godine, ukupan broj aktivnih članova fonda bio je 33.321, što je za 3.940 članova ili 13,4% više u odnosu na isti dan prethodne godine. Od ukupnog broja aktivnih članova, 99,7% je pristupilo dobrovoljnom penzijskom fondu putem penzijskih planova, pri čemu je putem penzijskih planova javnih preduzeća i javnih institucija pristupilo 96,4% ukupno aktivnih članova fonda. Prosječna starost članova dobrovoljno penzijskog fonda bila je oko 46,6 godina. Prosječan iznos akumuliranih sredstava iznosi 516 KM po članu fonda. U narednoj tabeli prikazana je skraćena šema bilansa stanja dobrovoljnog penzijskog fonda, sa stanjem na dan 31.12.2020. i 31.12.2021. godine.

Tabela 30: Bilans stanja dobrovoljnog penzijskog fonda

POZICIJA	31.12.2020.	%	31.12.2021.	%
	Iznos (KM)		Iznos (KM)	
A. UKUPNA IMOVINA	8.596.330	100,0	17.571.213	100,0
I - Gotovina	271.362	3,2	1.101.874	6,3
II -Ulaganja fonda	8.273.283	96,2	16.342.718	93,0
III - Potraživanja	7.789	0,1	13.363	0,1
IV- Odložena poreska sredstva				
V- Aktivna vremenska razgraničenja	43.896	0,5	113.258	0,6
B. OBAVEZE	71.607	100,0	151.191	100,0
I - Obaveze po osnovu poslovanja fonda	39.926	55,8	104.139	68,9
II - Obaveze po osnovu troškova poslovanja	1.214	1,7	2.126	1,4
III - Obaveze prema društvu za upravljanje	26.027	36,3	42.206	27,9
IV - Kratkoročne finansijske obaveze				
V - Dugoročne obaveze				
VI - Ostale obaveze fonda				
VII - Odložene poreske obaveze				
VIII - Pasivna vremenska razgraničenja				
IX - Obaveze po osnovu članstva	4.440	6,2	2.720	1,8
V. NETO IMOVINA FONDA	8.524.723		17.420.022	
G. KAPITAL	8.524.723		17.420.022	
I - Osnovni kapital	8.505.023		17.236.434	
II - Kapitalne rezerve				
III - Revalorizacione rezerve	16.531		144.251	
IV - Rezerve iz dobiti				
V - Neraspoređena dobit	3.517		9.318	
1. Neraspoređena dobit ranijih godina			3.169	
2. Neraspoređena dobit tekuće godine			6.149	
VI - Nepokriveni gubitak	-348			
1. Nepokriveni gubitak ranijih godina				
2. Nepokriveni gubitak tekuće godine	-348			
VII - Nerealizovani dobitak/gubitak			30.019	
D. BROJ EMITOVANIH AKCIJA/UDJELA	823.886,9251472		1.662.364,476836	
Đ. NETO IMOVINA PO UDJELU/AKCIJE	10,34696		10,47906	
E. VANBILANSNE EVIDENCIJE				

Izvor: Finansijski izvještaji

Ukupna imovina fonda sa stanjem na dan 31.12.2021. godine iznosila je 17.571.213 KM i bila je dva puta veća u odnosu na stanje na dan 31.12.2020. godine. U ukupnoj imovini najveće učešće imaju ulaganja fonda i to značajnije ulaganje u finansijska sredstva raspoloživa za prodaju (87,6%), a odnosi se na ulaganja u obveznice (85,9% ukupnih ulaganja fonda) i ulaganja u akcije (1,7% ukupnih ulaganja fonda). Pored toga, ovu poziciju čine i depoziti i plasmani, a odnose se na depozite kod poslovnih banaka i koji su učestvovali u ulaganjima fonda sa 10,5%, te ulaganja u udjele otvorenih investicionih fondova koji čine 1,9% ulaganja.

Ostale stavke (gotovina, potraživanja i aktivna vremenska razgraničenja) ukupno učestvuju sa 7,0%, u ukupnoj imovini.

Obaveze su se povećale dva puta u odnosu na stanje na dan 31.12.2020. godine, a odnose se na obaveze po osnovu ulaganja u hartije od vrijednosti (68,9%), obaveze prema društvu za upravljanje (27,9%), te obaveze prema članstvu i obaveze po osnovu troškova poslovanja (ukupno učestvuju sa 3,2%).

Neto imovina fonda iznosila je 17.420.022 KM i bila je veća za dva puta u odnosu na stanje na dan prethodne godine. Broj emitovanih udjela tj. broj upisanih obračunskih jedinica iznosio je 1.662.364,476836, a neto vrijednost po udjelu 10,47906 KM.⁸ Stopa prinosa na neto imovinu dobrovoljnog penzijskog fonda u izvještajnom periodu iznosila je 1,28072%.

U narednoj tabeli prikazana je šema skraćenog bilansa uspjeha dobrovoljnog penzijskog fonda, za 2020. i 2021. godinu.

Tabela 31: Bilans uspjeha dobrovoljnog penzijskog fonda

POZICIJA	2020.	2021.
	Iznos (KM)	Iznos (KM)
A. REALIZOVANI PRIHODI I RASHODI		
I - Poslovni prihodi	105.474	305.646
II - Realizovani dobitak		
III - Poslovni rashodi	105.822	294.053
IV - Realizovani gubitak		
V - Realizovani dobitak/gubitak	-348	11.594
VI - Finansijski prihodi		
VII - Finansijski rashodi		
B. REALIZOVANI DOBITAK / GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	-348	11.594
V. TEKUĆI I ODLOŽENI POREZ NA DOBIT		
G. REALIZOVANI DOBITAK / GUBITAK POSLIJE OPOREZIVANJA	-348	11.594
D. NEREALIZOVANI DOBICI I GUBICI	-15.396	152.294
I - Nerealizovani dobitci		157.739
II - Nerealizovani gubici	15.396	5.445
Đ. UKUPNI NEREALIZOVANI DOBITI (GUBICI) FONDA	-15.396	152.294
E. POVEĆANJE (SMANJENJE) NETO IMOVINE OD POSLOVANJA FONDA		
1. Povećanje neto imovine fonda	0	163.888
2. Smanjenje neto imovine fonda	15.744	0

Izvor: Finansijski izvještaji

U 2021. godini poslovni prihodi su veći za 2,9 puta u odnosu na prethodnu godinu, značajnije zbog povećanja prihoda od kamata, koje i imaju najveće učešće u poslovnim приходima (78,7%). Poslovni rashodi su se povećali za 2,8 puta, zbog povećanja naknada društvu za upravljanje.

Pored realizovanog dobitka u iznosu od 11.594 KM, ostvaren je i nerealizovani dobitak fonda u iznosu od 152.294 KM, tako da je ukupno povećanje neto imovine od poslovanja fonda iznosilo 163.888 KM.

⁸ Vrijednost obračunske jedinice fonda na dan vrednovanja utvrđuje se dijeljenjem vrijednosti neto imovine fonda sa ukupnim brojem obračunskih jedinica. Ukupan broj obračunskih jedinica fonda, na dan vrednovanja, izračunava se na način da se broj obračunskih jedinica od poslednjeg dana za koji je obračunata vrijednost obračunske jedinice fonda, uveća za broj obračunskih jedinica koji je dobijen evidentiranjem obračunskih jedinica na individualne račune članova fonda na osnovu zaprimljenih uplata, te umanjiti za broj obračunskih jedinica koji je dobijen prestankom članstva na dan vrednovanja.